
VÁRADI

FOCI VILÁG '78

labdarúgó magazin

TARTALOM

Szerkesztette: Kutas István
Munkatársak: Horváth István, Lakatos György, Orbán László, Szücs László, Zsengellér Zsolt
Fotók: Farkas József és a szerzők archívumából
Borítóterv és grafika: Molnár István
Kiadásért felelős: Béres Tibor, a Sportpropaganda Vállalat igazgatója
Műszaki vezető: Mestyán János
Engedélyszám: 38 419

Készült az Egyetemi Nyomda fennállásának 400. évében

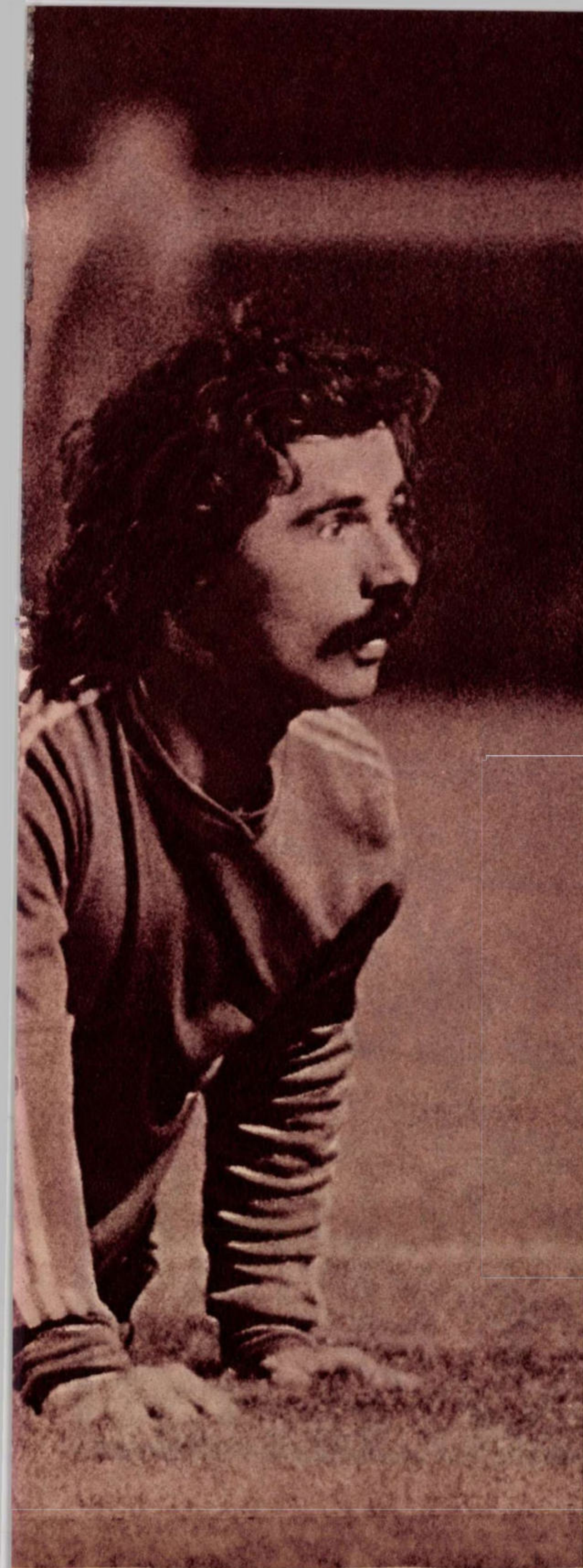

77.1946 Egyetemi Nyomda, Budapest
Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

FOCI VILÁG '78

● A labdarúgás világa ezerszínű, sokarcú világ, a hatalmas forgószínpadon pillanatonként követik egymást az érdekesnél érdekesebb események. Nagy egyéniségek, kitűnő válogatott és egyesületi csapatok tűnnek fel, s az igazi mérce az, hogy ki, milyen hosszú ideig tud az élen maradni, csapatát milyen sikerek felé vezérli kiismerhetetlen játékával vagy éppen nyugalmával, szívósságával, egyszóval egyéniségével.

Az elmúlt „fociévad" történései lázba hozták a labdarúgás szurkolóit. Izgatottan lestük, hogy a Kijevi Dinamót, Európa egyik legstílusosabban játszó csapatát kiverő Borussia Mönchengladbach nagy egyéniségei hogyan fektetik kétvállra az angol bajnokot a BEK döntőjében. Aztán jött Keegan, és „liverpooli" hidegvérrel zilálta szét a nyugatnémet bajnokcsapat védelmét, az angolok bebizonyították ezen a sorsdöntő találkozón, hogy akarásban, tudásban felveszik a versenyt vetélytársukkal, sőt felül is múlják. Azóta már mi is megcsodálhattuk a vesztest a Népstadionban, Bonhof, Vogts, Wimmer, Simonssen bebizonyították, hogy taktikailag érettek, hogy a labdarúgás bonyolult fortélyainak minden változatát ismerik.

Vagy a Hamburg bravúros győzelme a KEK döntőjében a nagyszerű Anderlecht ellen, ahol viszont a nyugatnémetek mutatták meg, hogy milyen sokat jelent a labdarúgásban az összeszokottság, a csapatmunka, az egyéniségek közös szolgálatba állítása.

És a Juventus, az UEFA Kupa győztese, az 1977-es olasz bajnok, a hazai versenyfutáson kívül teljes diadalt aratott a legnagyobb létszámú, és sokak szerint az egyik legnehezebb európai kupában. Mégpedig szilárd védelmével, és a biztonságos védekezésre alapított villámgyors támadójátékával.

A magyar közönséget elsősorban a válogatott csapat gigászi küzdelme hozta lázba. Telt házat vonzott a Népstadionban a szovjetekkel és a görögökkel vívott világbajnoki selejtező. A kilencedik csoportból tulajdonképpen esélytelen másodikként jutott tovább legjobb tizenegyünk. Pedig a görögök ellen elért athéni döntetlen után nagyon kevesen bíztak abban, hogy legjobbjaink sikerrel teljesítik feladatukat, de aztán kiderült, ma már egyetlen országot sem szabad lebecsülni, éppen a görögök bizonyították a labdarúgás egyik legrokonszenvesebb vonását, a kiszámíthatatlanságot.

Beszélhetnénk a magyar csapatok idei kupaszerepléséről, ahogy a Diósgyőri VTK helytállt a KEK-ben és odaadó játékkal dolgozta le hátrányát. Vagy az Ú. Dózsa lelkesítő győzelméről és a Bp. Honvéd jó rajtjáról a KK-ban. Mindezek azt bizonyítják, hogy a labdarúgás újra és újra megújul, változik, mégpedig mindig előnyére. Hiszen jó érzéssel tapasztaljuk, hogy csapataink többet és célszerűbben futnak, mint eddig, hogy a taktikai tárházuk is egyre bővül, hogy technikai téren is mindinkább kezdik a játékosok elsajátítani azt, amit a legújabb kor követelményei megkívánnak.

A „Focivilág '78" betekintést nyújt a világ labdarúgásának mindennapjaiba, a mindennapok gondjaiba, megszólaltatja a legnagyobb egyéniségeket, akik gondolkozó emberek, akik tervezik a jövőt és munkálkodnak azon. Bemutatja Európa gólkirályait, betekintést nyújt a legnagyobb egyesületek kulisszái mögé, felfedi problémáikat. Ismét olvasóink elé lépnek a közelmúlt nagyjai, beszámolnak nézeteikről, jelenlegi tevékenységükről.

Felvillantjuk a Népstadion 25 éves „történelme" során átélt legérdekesebb pillanatokat, beszélgetünk Nyilasi Tiborral, felelevenítjük a felszabadulás után először lejátszott válogatott mérkőzés felejthetetlen emlékét. Gólkirályokról, akik a hazai pályákon kívül is szerte a világon megbecsülést szereztek a magyar labdarúgásnak, a legnagyobb hazai egyéniségekről úgyszintén szót ejtünk.

Véleményünk szerint tehát a múlt és a jelen, a régmúlt és a jövő, ezek határozzák majd meg a labdarúgást 1978-ban, amikor is a labdarúgóvilág legnagyobb eseményére is sor kerül, minden labdarúgó vágyára, minden válogatott csapat legelső célkitűzésére, az argentínai világbajnokságra. De erről később . . .

HASTA LUEGO ARGENTINA

Június 1-én kezdődik a Focifesztivál: Buenos Aires lesz a nyitány helyszíne.

Kétszázvalahány nap van csak hátra, most már lassanként elkezdheti mindenki a maga különbejáratú — az űrhajók indításakor szokásos count-down-nak megfelelő — visszaszámlálását.

Urugay (1930), Brazília (1950) és Chile (1962) után Argentína a negyedik dél-amerikai ország, amely világbajnokságot rendez — ha az amerikai földrészt vesszük alapul, akkor viszont Mexikót (1970) ötödikként követi.

Az ország területe kétmillió nyolcszázezer négyzetkilométernél is nagyobb, lakossága viszont csak huszonhatmillió. Ha magyarországi hasonló adatainkkal egybevetjük, félelmetes az összehasonlítás. És még inkább az, ha tudjuk: az összlakosság közel fele a fővárosban, Buenos Airesben, illetve a fővárost körülvevő tartományban él.

Az ellentétek országa: északi részén majd másfélezer kilométer széles, délen viszont elkeskenyedik. Észak és Dél, hideg és meleg, majd antarktiszi éghajlat és forróság — csakhogy itt minden fordítva van. A meleg északon honos, a hideg meg délen — lévén Argentína a déli féltekén.

Az ellentétek országa: 1975 januárjában egy dollár 26,60 pesót ért, 1977 ugyanezen időszakában 290 pesót.

Hogy mindez mennyiben érinti a Mundial-nak becézett — sőt, hivatalosan is nevezett — világbajnokságot?

Egyszerű: nincs az a pontos terv, amelyet be lehetne tartani. Változnak az árak és a költségek és a legnagyobb ráhagyás sem elegendő ahhoz, hogy rövid néhány hónap után is még helyénvaló legyen a költségvetés.

Mindezzel együtt: az európai riadalom felesleges. Ez — még ha néhány hír jogosan is kelt visszatetszést — ugyanolyan jelenség, ha úgy tetszik, divat, mint amilyen a mexikói, 1968-as nyári olimpiát megelőzte. Akkor a nagy tengerszintfeletti magasságból és annak élettani hatásaiból kiindulva kezdődött meg egy hadjáratszerű folyamat, amely végül is már-már a halál olimpiája címmel akarta felruházni Mexikóváros ötkarikás rendezvényét. Kiderült: felesleges az aggodalom. A hírek nem is hírlapi kacsáknak, hanem kifejezett rémhíreknek bizonyultak.

A közbiztonság, a gazdasági helyzet, a korszerű létesítmények hiánya, a közlekedési problémák, a hírközlés gyengesége — mindezről hallani most is, ma is. Joao Havelange, a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség brazil elnöke, bárhol is fordul meg, mindig el lehet készülve a legcélzatosabb kérdésekre — amelyek célja, hogy végül is a rendezőket bírálja, vagy épp a helyszínválasztás téves voltáról szóljon. Csakhogy az elnök ezt nem teszi. Személyes benyomásaira, saját élményeire, számtalan Buenos Aires-i látogatásának tapasztalataira hivatkozik és állítja: 1978 világbajnoksága semmivel sem marad el az előzőktől.

Úgy legyen. Reméljük: úgy is lesz.

Addig is, még mielőtt bárki is elkezdené a visszaszámlálást, lássunk néhány érdekességet...

Hasta luego, Argentina!

Viszontlátásra, Argentína!

Gyors körutazás

● BUENOS AIRES

Igazi világváros, hárommilliónál is több lakossal. Harmincezer fekete-sárga színű taxi, öt tv-állomás, huszonnyolc rádióadó, huszonhat napilap és ezernél félezerrel több étterem. Hat labdarúgóstadion, amelyek mindegyike hatvanezernél — öt stadion, amely negyvenezernél — is több nézőt képes befogadni. A CA River Plate stadionja — El Monumental a beceneve — 1938-ban épült, több alkalommal korszerűsítették, jelenlegi befogadóképessége 75 032 — kilenc VB-mérkőzésre kerül itt sor. Közte a nyitányra és természetesen a fináléra is. A második VB-helyszínül szolgáló létesítmény a Velez Sarsfield arénája: tizenegynéhány kilométerre a központtól, 55 852 férőhellyel. Három találkozó kerül itt sorra.

● ROSARIO

A Rio Parána partján fekszik, Argentína második legnagyobb városa a maga kilencszázezer lakosával. Két elsőligás csapata: a Newell's Old Boys és a

Rosario Central, az utóbbi pályáját ismerjük majd a tv-közvetítésekből. Férőhelye 59 700, hat mérkőzésre kerül itt sor.

● MAR DEL PLATA

Az Atlanti-óceán partja kellemes klímát és a klíma kellemes környezetet jelent, így hát igazi szabadidő-központ. Szállodák, strandok, üdülők, villák, mi szem-szájnak ingere. 1400 szálloda... Innen származott a legendás hírű autóversenyző Juan Manuel Fangio és helybéli a férfi teniszversenyek egyik mai főszereplője, Guillermo Vilas is. 1975 októberében kezdődött el az új stadion építése, ha megszületik, 45 240 szurkolónak ad helyet — és aztán hat VB-mérkőzésnek.

● MENDOZA

Egész Amerika leghíresebb szőlőtermő és borvidéke a tartomány, a 240 000 lakosú székhellyel. Ezer borpince és évente tizennégy millió hektoliter bor: egész magyaros a vidék, nemde? A San Martin parkban emelkedő stadion férőhelye 50 000, azaz ennyi lesz a már megkezdett korszerűsítési munkák bevégeztével. Hat VB-meccset sípolnak majd itt a játékvezetők, de hogy a szurkolók hány külön-mérkőzést tartanak a borospincékben...

● CÓRDOBA

51 400 néző fér be a stadionban: a nézőtér és a pálya között két és fél méter magas drótkerítés. 800 000 lakos és nagy-nagy szívélyesség: ezzel várja a város látogatóit. Nyolc VB-mérkőzésre.

Távolságok

A világbajnokság összesen 38 mérkőzése öt városban kerül megrendezésre. A főváros mellett Rosario, Mar del Plata, Córdoba és Mendoza is vendégeket fogad majd. Az alábbi táblázat szemléltetően összesíti az utazási távolságokat és időket:

Buenos Aires–Rosario	30 perc	303 km	6 óra	4 óra
Buenos Aires–Mar del Plata	60 perc	404 km	7 óra	5 óra
Buenos Aires–Córdoba	60 perc	695 km	12 óra	11 óra
Buenos Aires–Mendoza	135 perc	1063 km	18 óra	17 óra

A csillagok sem csak fénylenek

Egy jobbszélső — négykézláb a gyepszőnyegen. A kurtalábú középcsatár góljubileumot ünnepel és a statisztikusok közben számokba sűrítik sokéves áldásos tevékenységét. A mester telekürtöli a világot a maga nagyságával, a villámszélső meg elmondja, hogy mi mindenhez ért a focilabdán kívül. Százezer fénykép, egy sérülés, néhány történet — a ma legjobbjairól szólunk az alábbiakban. Vagy épp: szólnak ők önmagukról. Így hát alighanem érthető az alábbi összefoglaló . . .

☆ Egy gól, amely nem hozott szerencsét

1974. június 22-ét írtunk, az óra éppen nyolcas után ötvenhét percet mutatott: öreg este volt, de akkor senki nem figyelt erre. Hogyisne: a hamburgi Volksparkstadionból NSZK—NDK mérkőzést közvetített a televízió, a világbajnokság legjobb nyolc csapata között szerepelt akkor már mindkét gárda.

Nyolc óra ötvenhét perckor, azaz a találkozó hetvenhetedik percében a csereként beállt Hamann szerzett meg egy lepattanó labdát. A kékmezes fiú felnézett, aztán távirányítású rakétát küldött előre. A magdeburgi középcsatár, Jürgen Sparwasser a jobbösszekötő helyéről indult: átvette a labdát, felgyorsult. Rohanva érkezett Höttges, de egy csel után más irányba indult. Jobbról lélekszakadva robogott Vogts is, de már későn érkezett. Maier kiindult a kapuból és elfeküdt, de már hiába — Jürgen Sparwasser tíz méterről megszerezte az NDK vezető gólját.

A VB-mérkőzés egyetlenjét: NDK—NSZK 1-0.

Öröm és boldogság, mindez felsőfokon.

Jürgen Sparwasser

Sparwasser a Nap Hőse. Aztán ahogy később kiderült: mégsem hozott igazi boldogságot e gól.

Ettől kezdve a sérülések szinte egymást érték. Térdműtét, izomszakadás, Achilles-ínfájdalom. Meglehet, hogy mindez egy kissé a védők „szorgalmasabb" munkájának következménye is volt — hiszen ettől kezdve az egész világ tudta, hogy az 1. FC Magdeburgban „van az a" középcsatár... —, de tény, hogy soha nem akart vége szakadni — *A húzódások, rándulások számát már nem is tudom* — meséli Sparwasser —, *azokat egyszerűen nem is számoltam annyi volt belőlük.*

A következmény kézenfekvő: Georg Buschner szövetségi kapitánynak is más fiú után kellett nézni. A berlini Riediger lett a kilences számú mez birtokosa és Sparwasser csak a televízióban láthatta, mint nyer az NDK olimpiai bajnokságot Montrealban.

Huszonkilenc éves, de nem adta fel. Már csak azért sem, mert időközben — végre valahára — rendbejött és újra sorozatban tud játszani a magdeburgiaknál. Klaus Urbaczyk, a hatvanas évek egyik legjobb NDK-focistája, edzője mondja: — *Most is ugyanolyan gyors és szemfüles, mint régen volt. Tény, hogy a hosszú kihagyás még látszik játékán, elsősorban a helyzetkihasználásoknál. Én mégis bízom abban: ott lesz az 1978-as világbajnokságon szereplő válogatottban.*

Mert ezt meg mindenki biztosra veszi — Ausztria az ellenfél és ez nem jelenthet áthághatatlan akadályt a Buschner-fiúknak.

☆ Hatszáz

1977. augusztus 20., Trier. A zsinatnál semmivel sem kevésbé fontos és épp oly korszakalkotónak számító történelmi esemény színhelye a város.

Egy Gerd Müller nevű, bozontos, zömök középcsatár 599. és aztán azon nyomban, 600. gólját szerzi a Bayern München játékosaként.

A bajoroknál volt ok az idegeskedésre, de végül mégiscsak Gerd volt az, aki két góljával bebiztosította csapata 3-1 arányú győzelmét. A másodligás vendéglátók igyekezete ahhoz elegendő volt, hogy kikapcsolják a piros-fehérek

Gerd Müller

irányító játékosait, hogy már a labda megszerzésének pillanatában letámadják a védőket, hogy ne engedjék levegőhöz jutni a szélsőket. De Gerd... az más kategória. Őrá hiába gondoltak, ő egyszerűen sokismeretlenes — és megoldhatatlan — egyenletet jelentett a trienek számításában.

— *Megvan a hatszázadik gólom a Bayern játékosaként* — mondta nevetve a hatvankétszeres válogatott csatár. — *Igaz, emellett legalább félezret rúghattam barátságos mérkőzéseken, de hát azokat a legpontosabb statisztikusok sem tarthatták számon. A célom? Még néhányszáz...*

A „rovancs" eredménye... Bajnoki mérkőzés: 339 gól, NSZK-kupa: 75, válogatott: 68, BEK: 36, tartományi bajnokság (egykoron): 35, KEK: 20, NSZK Liga Kupa: 12, VVK: 7, Bundesliga selejtezők: 4, Szuper Kupa: 3, Világ Kupa: 1.

☆ Pirri pártja

Hispániában negyvenegy esztendőnek kellett eltelnie, hogy újra szabad és demokratikus választásokra kerülhessen sor, hogy a szavazatra jogosultak újra kizárólag meggyőződésük szerint adhassák le voksaikat. Nosza, egy sportlap kapva kapott az alkalmon és az elsőosztályú bajnokság valamennyi klubjának valamennyi tagját végigkérdezte, ki melyik pártra adta szavazatát — vagyis mi politikai meggyőződése. A részletes ismertetéstől, engedtessék meg, hogy ezúttal eltekintsünk. Ezúttal csupán egyetlen választ emelünk ki.

A válogatott kapitánya, Pirri: — *Meggyőződésem gyerekkorom óta nem változott és ameddig élek, szilárdan kitartok mellette. Számomra csupán egyetlen párt és szervezet létezik, és az klubom, a Real Madrid.*

A csillagok sem csak fénylenek

☆ Bocsánat, nem látta véletlenül...?

Benny Wendt hosszú pályafutása alatt még soha nem fordult elő ilyen.

Az 1. FC Kaiserslautern villámgyors balszélsője, a svéd válatott csatára a Heuchelheim elleni edzőmérkőzésen egy balról, magasan beívelt labdáért ugrott fel fejelni. A légtér előre kiszámított pontján találkozott is a labdával, fejéről bombaként vágódott az a kapufára. De Wendt ezt már nem láthatta: egy rekedt kiáltás és aztán a földre zuhant.

Ugyanezzel a lendülettel ugrott talpra a kaiserslauterniak kispadjának teljes személyzete: csak nem valami súlyos sérülés? A fiatal edző, Erich Ribbeck rohant a leggyorsabban, ő ért elsőként a tizenegyes pont tájékára. Wendt akkor már talpon volt, azaz egész pontosan: mindkét lábára és ugyanakkor mindkét kezére támaszkodott. Egész pecízen: négykézláb állt és a fűben matatott. — *Mi van, Benny, baj történt?* — *Igen, sajnos, igen. Kiesett a kontaktlencsém, semmit nem látok nélküle, csak szürke árnyakat...* és Wendt csak matatott tovább.

Néhány megkönnyebbült sóhaj, aztán hirtelen hatanheten kezdtek el keresgélni: csapattárs és ellenfél, edző és játékvezető. Mindhiába. Két perc elteltével aztán Wendt feladta a sikertelen próbálkozást: a fűben nyoma veszett az apró kis lencsének.

— *Hat éve használok kontaktlencsét, különben öt dioptriás szemüveget kellene viselnem* — mondta a szenvedő fél. — *Még soha nem vesztettem el egyetlen kontaktüvegemet sem. Az a szerencsém, hogy ennek ellenére hallgattam a jó tanácsra és mindig van nálam néhány tartalék...*

Eltelt néhány hét és aztán Stockholmban válogatott mérkőzés következett. Svédország—NDK 0:1. Wendt tizenegyest hibázott és így nyertek a vendégek.

Lehet, hogy most megint... ?

☆ Robby

Robby Rensenbrink, a sokszoros holland válogatott csatár napjainkban az RSC Anderlecht támadósorának egyik ásza. Bár csapatának ez idén meg kellett elégednie a bajnokságban a második hellyel, s a belga kupadöntőben is alulmaradtak a Brüggével, a bajnokkal szemben, Rensenbrink játékával mind a vezetők, mind a szurkolók elégedettek voltak. Nemrégiben Brüsszelben, az Anderlecht-pálya presszójában beszélgettünk vele, egy órával az edzés kezdete előtt. Játékáról, a belga labdarúgásról, a nemzetközi kupákról és a jövő évi világbajnokságról folyt a szó.

— *Elégedetlen vagyok önmagammal* — mondta a saját játékáról —, *de az az igazság, hogy az egész csapatnak többet kellett volna nyújtania. Úgy vélem, a belga labdarúgás színvonala a legutóbbi években jelentősen emelkedett, a bajnokság érdekes, bőven van jó klubcsapat. Szégyenkeznünk tehát nem kell a második hely miatt. A nemzetközi kupákban is helytálltak a belga együttesek. A most kezdődő kupasorozatról nem tudok beszélni, hiszen itt minden lehetséges.*

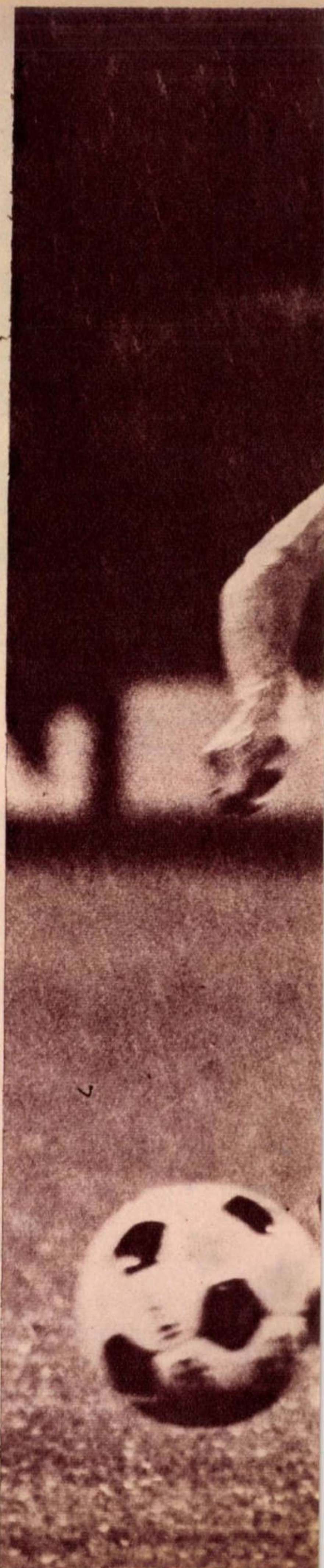
— És mi lesz jövőre a világbajnokságon?

— *Erre még nehezebb a válasz. Szeretném persze, ha a holland válogatott kivívná a részvétel jogát. Igaz, ehhez éppen a belga tizenegy fölött kell diadalmaskodnia. Hogy aztán odakint mi lesz? A dél-amerikai országok közül Brazília és Argentína, az európaiak sorából az NSZK minden bizonnyal ott lesz a legjobb négy között.*

Odajött az asztalunkhoz Schelfaut úr, az Anderlecht főtitkára és néhány levelet adott át Rensenbrinknek.

— Biztosan néhány ifjú tisztelője kér autogramot — fűzte hozzá.

Rensenbrink nézegette pár pillanatig a leveleket, aztán elém tett egyet, amelyet a postabélyegző szerint Amsterdamban adtak fel. A címzés csak ennyi volt a borítékon: Robby, Anderlecht.

Oleg Blohin

☆ Sakkozó is lehetett volna?

Igen, tudjuk: Oleg Blohin ma már ugyanazt jelenti, mint egykoron — a maga idejében — Igor Netto vagy Lev Jasin. A szovjet labdarúgás képviselője, nemzetközi extraklasszis, ritka adottságú sportember és közkedvelt interjúalany.

Tudjuk: kijevi, huszonöt éves sincs még, de már ötvenszer játszott a válogatottban. Ismerjük legnagyobb sikereit: kétszer tagja az olimpiai bronzérmes válogatottnak, kétszer tagja a Dinamo Kijev bajnokcsapatának, négyszeres szovjet gólkirály. Továbbá: 1975-ben KEK-győztes és a Szuper Kupa győztese a Dinamóval. És még: 1975-ben a France Football szavazásán az év legjobbja, Európa elsője, vagyis az Aranylabda birtokosa.

Csak — tán — azt nem tudjuk pontosan, hogyan is kezdődött pályafutása? Ő mondja:

— *Anyám többszörös ukrán és szovjet bajnoknő volt, 100 méteren 11,9 másodperc volt a legjobbja és a 80 méteres gátfutásban is a legjobbak közé tartozott. Jekatyerina Adamenko: ezt a nevet még ma is sokan ismerik. Ő, mint a kijevi testnevelési főiskola tanára, mindenáron atlétát szeretett volna belőlem nevelni. Tizenhat éves koromban minden különösebb edzés nélkül százon 10,9-et futottam és távolban 630 centit ugrottam. A 144. számú kijevi iskolá-*

Robby Rensenbrink

ban azonban majd mindegyik testnevelő tanár másféle tehetséget fedezett fel bennem: röplabda, kosárlabda, kézilabda, mindenki azt szerette volna, ha épp őnála és épp ezzel a sportággal foglalkozom. Sakkozni is imádtam, órákat voltam képes a tábla mellett eltölteni. Egyedül az énekkarba nem kellettem: igen, a hangom az nem épp páratlan. Azaz, páratlan a maga nemében... utánozhatatlanul hamis. Végül aztán édesapám akarata győzött: ő régebben az ukrán labdarúgó szövetség alkalmazottjaként labdarúgóedző volt, majd egy szakszervezeti sportegyesület vezetője. Igaz, ami igaz: nem kellett sokat győzködnie — magam is a focit tartottam a legszórakoztatóbbnak.

A többi már ismert. Tizenhét éves korában már tagja volt az UEFA-csapatnak, még nincs tizenkilenc éves, amikor a nagyválogatottban is bemutatkozik.

1977. november 5-én volt huszonöt éves — és ötvenszeres válogatott már most.

Kevin Keegan két éve az Üllői úton – akkor még a Liverpool vörös mezeseivel járt Budapesten

☆ Hűség

Bár Kevin Keegan már jónéhány hónapja nem liverpooli, hanem hamburgi illetőségű, Nagy-Britanniában változatlanul, hétről hétre megjelenik. Hogy ez miként lehetséges? Egyszerű: a nagyszámú szigetországi, a labdarúgás érdekességeivel foglalkozó magazin közül az egyik, a „Shoot" című lap rendszeresen publikálja írásait. Legutóbb a Keegan által összeállított Európa-válogatott névsora került nyilvánosságra. A középcsatár szerint, ha egyszer Dél-Amerika legjobbjaival kellene játszani, szíve szerint legszívesebben e tizenegyet küldené pályára:

Clemence (angol) — Suurbier (holland), Beckenbauer (NSZK-beli), McQueen (skót), Vogts (NSZK-beli) — Cruyff, Neeskens (mindkettő holland), Benetti — Causio (mindkettő olasz), Blohin (szovjet), Rocheteau (francia).

És nem csak az olvasók táborára gondol, hanem szurkolóira, híveire is — az utolsó héten, amelyet még a Liverpoolban töltött távozása előtt, százezer példányban került az utcára fotója. Újságosbódék, üzletek, kapubejáratok előtt, apró kis asztalkákon sorakoztak ezerszámra a „keeganek". Bárki vehetett belőle, akár egy tucatot is. A képen Kevin egyik kezével feleségét, Jane-t, másik kezével pedig a BEK-serleget karolja-öleli át.

Százezer példány: ő maga nyomatta az egész óriási mennyiséget, saját költségére. Így akart búcsúzni szurkolóitól, így fejezte ki hálóját irántuk.

Királyi gesztus. Vagy legalábbis: nagyvonalú.

Helmut Schön. Gondban a kapitány? A világbajnokok közül ugyan már csak mutatóban maradt néhány a csapatban, de azért a fiatalokkal és a tapasztaltabbakkal – Abramczyktól kezdve Dietzen át Kaltzig – elegyített NSZK-válogatott jövőre is a legjobb akar lenni

☆ Himnusz egy kapitányról

Az NSZK labdarúgása számára pótolhatatlan és jóvátehetetlen veszteségnek tartja Berti Vogts, hogy az 1978-as világbajnokság befejeztével, tehát alig egy esztendő múltán Helmut Schön búcsúzik szövetségi kapitányi tisztétől. — *Hozzá hasonló soha nem lehet senki. Ő csodálatos és egyedülálló abban, ahogy össze tudja rázni a csapatot és ahogy az egész társulatot összefogja* — áradozik a Borussia Mönchengladbach aprótermetű, szívós védőjátékosa Schönről.

Úgy hírlik, hogy Schön mostanában nem elég határozott és állítólag ez is közrejátszik majd a jövőévi válásban... A Terry becenévvel megáldott Vogts ezt hallva tiltakozik:

— *Nem hiszem, hogy ennek a legkisebb alapja is lenne. Ez ugyanolyan szóbeszéd, mint amikor az újságok Beckenbauert tartották az igazi kapitánynak és azt írták, hogy valójában ő állítja össze a válogatottat. Tévedés, ebből egy szó nem volt igaz sohasem. Az igaz, hogy Schön minden komolyabb döntését megtanácskozta Beckenbauerrel, de végül is ez természetes: az igazgatóknak is vannak tanácsadói. És miután a vezető meghallgatja a szakvéleményeket, akkor dönt — nálunk is mindig így volt, mindig Schön volt a Direktor.*

A válogatott 1978-as idényét illetően Vogts változatlanul bízik abban — meglehet, hogy most már egyesegyedül ő —, hogy Franz Beckenbauer részt vesz a világbajnokságon. — *E téren derűlátó vagyok* — magyarázza —, *inkább vele játszanék együtt, mint őnélküle. A felkészülés ideje alatt akár nálunk, Gladbachban is edzhetne. Ezzel elkerülhető volna a müncheni jelenléte során feltétlenül előadódó vita, súrlódási felület.*

Szomszédok?

Bár már jó néhány hónapja tart a Bundesligában az 1977—78-as bajnoki pontokért a küzdelem, az 1976—77-es idény legjobbját, vagyis az Év Játékosát csak a bajnoki idény kezdete után választották meg. Összesen 525 szavazat érkezett a Kicker-Sportmagazin körkérdésére és Sepp Maier 1975 után másodjára lett első. Az élcsoport:

Sepp Maier

1. Sepp Maier (Bayern München — kapus) 122 pont, 2. Klaus Fischer (Schalke 04 — csatár) 118, 3. Vogts (Borussia Mönchengladbach — védőjátékos) 79, 4. Manfred Kaltz (Hamburger SV — védőjátékos) 47, 5. Franz Beckenbauer (a Bayern München kapitánya jelenleg már a New York Cosmos játékosa) 42.

No, Sepp Maier nemcsak elsőségének, hanem az első gratulálók egyikének érdekes személye miatt is boldog lehetett. A második fordulót megelőzően ugyanis a Bayern München Starnberger Seeben, egy csendes, nyugodt kisvárosban készülődött a bajnoki pontvadászatra, amikor váratlan látogatót jelentettek be a csapat házatáján. A hétvégét ugyanis ugyanezen helyen, mi több, ugyanazon szállodában töltötte Walter Scheel, az NSZK államelnöke — mihelyt megtudta a szavazás végeredményét, azonnal felkereste a kapust és az elsők között fejezte ki jókívánságait.

Nem árt, ha jó szomszédja van az embernek.

Vagy legalább: egy szállodában éppenséggel nem mindegy, kikkel kerül egy fedél alá a vendég.

Váradi Béla Párizsban átvette a maga csinos kis cipőjét: a Vasas csatára ez idén második lett az európai szintű gólvadász-versenyben. Ezzel Dunai II Antal, az Újpesti Dózsa játékosa után ő a második honi labdarúgó, aki ilyen lábbelivel rendelkezik. Mégis, ez már a harmadik fémcipő, amely Budapesten található — Dunai II ugyanis egy alkalommal második, egyszer harmadik volt a versenyben, tehát neki ezüst- és bronzcipője is van. Európa első számú gólkirálya: Dudu Georgescu, a Rapid Bukarest játékosa. Az alábbi kis összesítés afféle . . .

gól
LELTÁR-JEGYZÉK

Váradi Béla: a ballábas

Arany-cipősök

1968 Eusebio (Benfica) 42 gól, 1969 Zsekov (CSZKA Szófia) 36, 1970 Müller (Bayern München) 38, 1971 Skoblar (Olympique Marseille) 44, 1972 Müller 40, 1973 Eusebio 40, 1974 Yazalde (Sporting Liszszabon) 46, 1975 Georgescu (Rapid Bukarest) 33, 1976 Kaifas (Omonia Nicosia) 39, 1977 Georgescu 47.

Átlagok

Egyszerű osztási művelet az egész: egy bajnokságban a gólok számát el kell osztani a mérkőzések számával. Az eredmény: a másfél órákra, azaz az egy mérkőzésre jutó gólátlag. Ha e műveletet minden egyes európai ország minden egyes első osztályú bajnoki mezőnyénél elvégezzük — kialakul az európai rangsor. Íme... illetve előbb néhány megjegyzés:

— Magyarország esztendők óta nem szerepelt enynyire előkelő helyen,

— a Vasas „száza" tetemes mennyiség és a ranglistán is érezteti hatását;

— a gól igazi mágnes a szurkoló számára.

NSZK 3,54 — Svájc 3,32 — Magyarország 3,14 — Svédország 3,02;

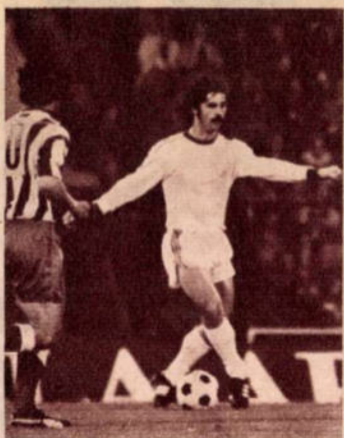
Franciaország 2,95 — Dánia 2,93 — Írország 2,90 — Csehszlovákia 2,88 — Belgium 2,84 — Hollandia 2,81 — Skócia 2,78 — Finnország 2,75 — NDK 2,74 — Norvégia 2,74 — Görögország 2,63 — Spanyolország 2,62 — Ausztria 2,62 — Portugália 2,56 — Anglia 2,55 — Románia 2,55 — Bulgária 2,53;

Jugoszlávia 2,43 — Lengyelország 2,40 — Olaszország 2,22 — Szovjetunió 2,10.

A hármas tagolás tulajdonképpen a szurkolók boldogság-szintjét is kifejezi...

Dudu Georgescu: a fejesgólok mestere

Gerd Müller: rövid lábak, gyors gondolkodás

Királyok egymás közt

Az alábbi névsor kéttucatnyi ország legeredményesebb csatárait gyűjti egy körbe. Nevek, klubok, gólok — és néhány sor, néhány érdekes emberről.

Svájc	Cuccinotta (FC Zürich)	28 gól
Svédország	Backe (Halmstad)	20
Dánia	Jespersen (Aalborg)	22
NSZK	Müller (1. FC Köln)	34

Nincs tévedés, Gerd nem cserélt egyesületet: ezúttal Dieterről van szó. A fiatal kölni középcsatár nem kisebb egyéniségek, mint a müncheni Müller és a gladbachi Heynckess utóda lett ezzel. 1976 nyarán az EB-döntők során is gólokkal mutatkozott be a válogatottban, de helye mégsem biztos Schön csapatában — a Schalke 04 játékosa, Fischer a nagy vetélytárs.

Írország	Wallace (Aterford)	15 gól
Csehszlovákia	Józsa (Kassa)	18

A prágai Nehoda gyengélkedett, még csapatában, a Duklában sem ő volt a legeredményesebb — ezzel együtt meglepetés a kassai fiú elsősége.

Belgium	Van der Elst (Anderlecht)	21 gól
Hollandia	Geels (Ajax)	34
Skócia	Pettigrew (Motherwell)	20
Finnország	Paatalainen (Haka)	15
NDK	Streich (1. FC Magdeburg)	17

Feltűnően kevés gól is elegendő volt az elsőséghez. Biztos védelmek, fáradhatatlan középpályások: ezzel minden csapat rendelkezik, csak épp a gólok nem akarnak megszületni. A válogatottban is ez a gond: Raugusttal próbálkozik Buschner kapitány, de visszatérőben van a szintén magdeburgi, sérüléséből felépült Sparwasser is.

Norvégia	Jacobsen (Hamkam)	18 gól
Görögország	Intzoglou (Ethnikos)	22
Spanyolország	Marañon (Espanol)	23
Ausztria	Krankl (Rapid Wien)	32

A régi ismerős, a daliás Hans: sorozatban nyeri a címeket Ausztriában és jószerével ő az egyetlen, aki csapatát az első osztályban tartja.

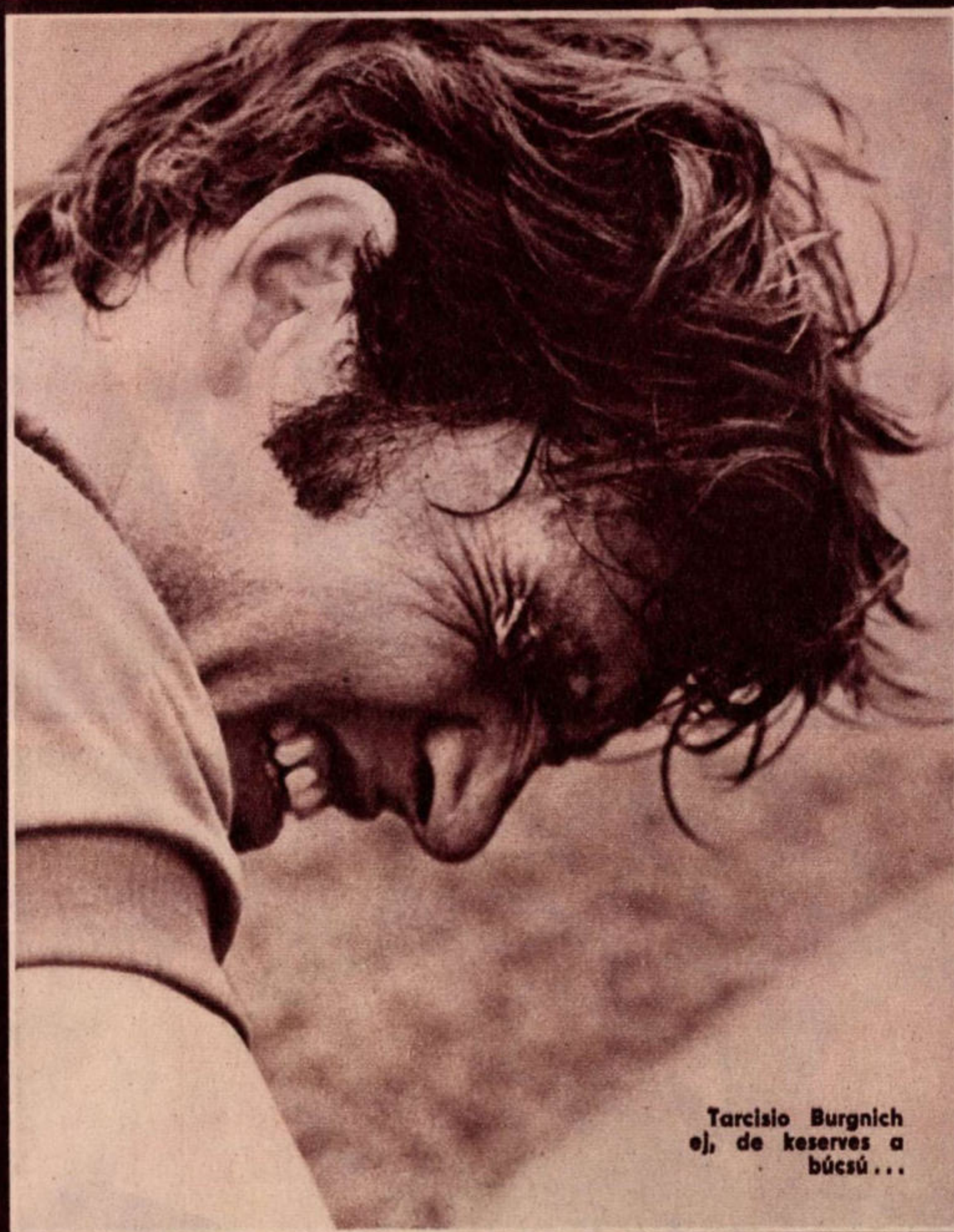
Portugália	Gomes (Porto)	26 gól
Jugoszlávia	Filipovics (Crvena Zvezda Belgrád)	22
Bulgária	Panov (Levszki-Szpartak Szófia)	20
Románia	Georgescu (Dinamo Bukarest)	47

Negyedik alkalommal hazai első és második alkalommal európai listavezető. Háromszor volt az Év Játékosa, az utóbbi négy esztendőben csapata kétszer lett bajnok, most a válogatott is esélyes a világbajnoki selejtezőkből való továbblépésre — ahol Dudu van, ott nincs úgy, hogy gól ne lenne. És ezzel együtt: siker.

Anglia	McDonald (Arsenal)	24 gól

„Super-Mac" ez a beceneve a londoni fiúnak. A csapat ausztráliai útjáról fegyelmezetlenség miatt hazaküldték még a nyáron, szabad-listára is került, de aztán az utolsó pillanatban mégis másként döntött a vezetőség.
Másodszorra gólkirály — így ez érthető.

Lengyelország	Mazur (Zaglebie Sosnowiec)	15 gól
Olaszország	Graziani (Torino)	21
Szovjetunió	Markin (Zenit Leningrád)	13

Tarcisio Burgnich ej, de keserves a búcsú...

TETSZIK EMLÉKEZNI, UGYE?

Nem kell hozzá, csak egy hirtelen – ügyetlen – mozdulat. Vagy épp annyi is elég, hogy az eresztékek meglazuljanak, az enyv szétszáradjon. A lényeg: szempillantás alatt a földre kerülhet az íróasztalfiók. Egy cifra morgás, néhány elfojtott szó, aztán egy sóhajjal az ember elkezdi visszarakosgatni tartalmát. Fényképek, de mennyi! Minek is gyűjtjük, annyi felesleges dolog összejön az évek során.
No nézd csak, ez a vidám arc. Ki is ő? És aztán a gyérülő hajú legény, komoly, feketekeretes szemüveggel – hát ki hihetné, hogy milyen szigorú játékos volt? Egy parádés kapusmutatvány: no, ebből sem lett gól. Amott meg valaki síró arcát igyekszik takarni-menteni a fotósok elől...
Mennyi érdekes ember. Mennyi emlék. Nem, tényleg oktalan dolog volna mindettől megszabadulni, hisz ahány kép – annyi klasszikus. Klasszikus klasszis, a régmúlt vagy épp a közelmúlt labdarúgásának képviselője.

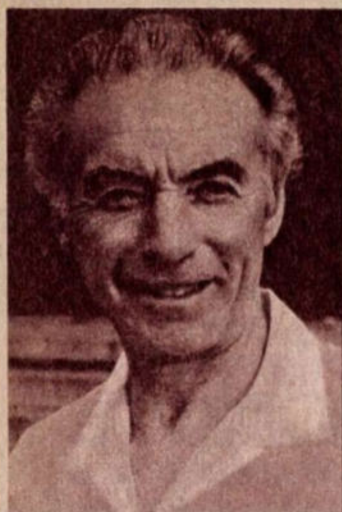
TETSZIK EMLÉKEZNI, UGYE?

Gordontól Tomig

Erzsébet királynő trónralépésének huszonötödik esztendejében a jubileumi ünnepségek minden egyes rendezvénye egy kis nosztalgiát is ébreszteni volt hivatott a halandókban és az alattvalókban. Az egykori brit világbirodalom egykori dicsőségére emlékeztetett majd minden...

Jackie Charlton feleségével (balra), egykoron Wilson miniszterelnök fogadásán. Jackie beceneve zsiráf. Zsiráf a Downing Streeten? Ilyen is előfordult

Sir Stanley Matthews – az első, de nem az utolsó szigetországi labdarúgó, aki e címet a pályán érdemelte ki

...így például a Shoot című magazin összeállítása is. Ennek akár címéül is adhatták volna: Régi idők mozija. Minden idők legjobb szigetországi válogatottját állították össze és ez bizony jó játék volt. Játék ez azért, mert vitára ingerli a szurkolókat. Játék ez azért is, mert ilyen csapat az életkorok-évszámok különbözősége miatt soha nem léphet pályára. És játék ez végül még azért is, mert ez „Nagy-Britannia" válogatottja — márpedig Skócia, Wales és Észak-Írország ugyanúgy külön nemzeti szövetséggel

és így válogatottal is rendelkezik, mint Anglia.

Előzetes: feltűnő, hogy a húszas-harmincas évek „Drake-korszakából" nem jutott be senki a legjobbak közé — a balszélső Finney a „legrégibb". Az 1966-os világbajnoki csapattagok közül hárman kaptak helyet a társulatban. Olyan nagy egyéniségek, mint John Charles (Wales) és George Best (Észak-Írország) csak a képzeletbeli kispadról nézhetnék társaik képzeletbeli mérkőzését. No akkor, íme:

Gordon Banks (Anglia) — George Young (Skócia), Bobby Moore, Roger Byrne (mindkettő: Anglia) — Danny Blanchflower (Észak-Írország), Billy Wright — Stanley Matthews, Jimmy Greaves, Bobby Charlton (valamennyi: Anglia), Denis Law (Skócia), Tom Finney (Anglia).

Uwe

Négy világbajnokságon vett részt, felejthetetlen diadalok hőse volt Uwe Seeler, a Hamburger SV hajdani csatára. Élvonalbeli játékosaink is emlékezhetnek rá, hiszen például hét évvel ezelőtt, a nürnbergi stadionban éppen a mi legjobb tizenegyünkkel vívott mérkőzésen búcsúzott el a válogatottságtól. Akkor játszott hetvenkettedik alkalommal az NSZK sok sikert aratott együttesében.

Alacsony termete ellenére nemcsak az NSZK, hanem az egész világ labdarúgásának egyik kiemelkedő alakja, rendkívüli játékosegyénisége volt. Annak idején, 1953-ban az UEFA nemzetközi ifjúsági tornáján tűnt fel, később egyesületi csapatának, majd a válogatottnak is egyik legnagyobb erőssége volt. Emlékezhetünk — a tévéközvetítések révén is — az 1970-es világbajnokságon nyújtott remek játékára, szinte csodálatos ruganyosságára, fejjátékára. Mindig sportszerűen küzdő játékos volt, sohasem törlesztett, pedig általában — főleg a nemzetközi és nemzetek közötti mérkőzéseken — az ellenfelek védői gyakran „gyötörték".

Hosszú évek óta az Adidas cég munkatársa, illetve hamburgi képviselője. Repülőgépen járja az országot s ha olykor „bundesligás" városban éri a szombat, természetesen kimegy a mérkőzésre. A legszívesebben azonban volt csapata, a HSV bajnoki mecscseit nézi meg.

A nyugatnémet szakírók szerint a középcsatárok rangsorában Seeler Fritz Walterrel áll az élen s hozzájuk a maiak közül Gerd Müller hasonlítható csak.

Uwe Seeler egykoron, hajdanában

Gianni és Luigi

Az 1977-es torinói bajnokcsapat, a Juventus edzője Giovanni Trapattoni. Az 1976-os bajnokcsapat, a Torino mestere Luigi Radice.

Különös ismertetőjelük, hogy mindketten Milánóból érkeztek az olasz autógyártás fővárosába, mégpedig mindketten egy kicsit megsértődve, bizonyítani vágyón.

Ugyanis Trapattoni is, Radice is, Milánóban, egykori sikereik színhelyén kezdték az edzői pályát, de nem tudtak zavartalanul dolgozni.

Pedig mindkettőjük számos nagy csata hőse volt az AC Milan labdarúgócsapatában. Trapattoni kétszer volt bajnokcsapat tagja (1962, 1968) tizenhétszeres válogatott, nagyszerű játékkal BEK-győzelemre is segítette csapatát. Radice háromszoros bajnok (1957, 1959, 1962), ötszörös válogatott.

Az elmúlt szezonban a két torinói csapat, a milánói szakemberek vezetésével külön versenyt vívott a bajnoki címért, majdnem harminc ponttal előzték meg a kiesés ellen küzdő Milant.

— *Otthonra találtam Torinóban* — mondta Trapattoni, a bajnokcsapat edzője. — *Nyugodt légkörben dolgozom, jól megértem magam a játékosokkal és a vezetőkkel.*

Radice is elégedett.

Most már csak a milánói vezetők fogják a fejüket.

Nobby

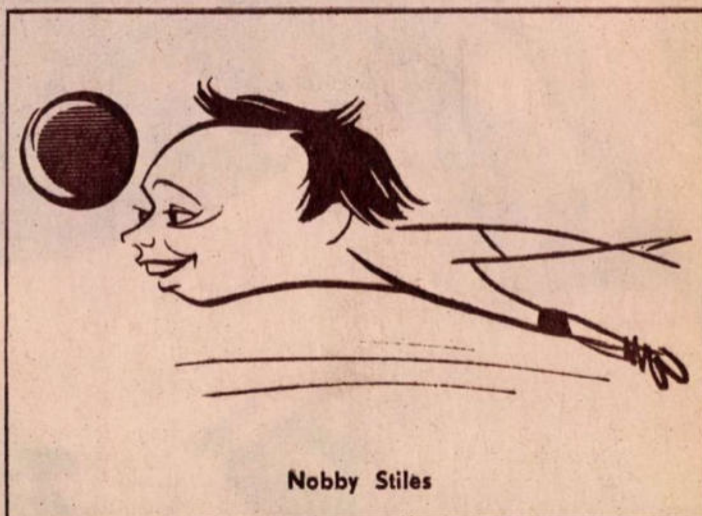
Kicsi volt és vékonyka, már a haja is gyérült és sokkalta inkább hasonlított egy irodák közötti hétvégi mérkőzésen résztvevő könyvelő-helyettesre, mintsem ordas profira. Mégis, e szegény emberkét a lehető legváltozatosabb jelzőkkel illették: ezek egy része dicsérte őt, másik része viszont inkább ócsárolta.

Boxerkutya. Keménylegény. Erzsébet királynő legnagyszerűbb testőre. Vasember.

Vadember. Őrült. Pióca. Gyilkos. Az angol válogatott dél-amerikai útja után Montevideóból levelet is kapott: — *Uram, ígérem Önnek, ha még egyszer Dél-Amerika földjére teszi lábát, felrobbantom vagy egyszerűen lelövöm, mint egy veszett kutyát.*

Hisz saját bevallása szerint a mérkőzéseken nem csak hogy kontaktlencsével játszott, hanem fogsorát is az öltözőben hagyta, afféle „úgyis kiverik"-meggondolás alapján —, de tény, hogy mellette nem volt derűs az élet. Szívósságával, küzdenitudásával, önfeláldozásával egyszerűen nélkülözhetetlen volt. Nem kellett törődnie a labdák összegyűjtésével vagy elosztásával, azt megtette a Manchesterben Bobby Charlton. Nem kellett a beívelt labdákat fejjel hárítani a kapu előterében: azt megtette Jackie Charlton is Banks előtt. Egy volt a dolga — fogja az emberét.

Eusebio, Held, Amancio, Gondet, Mazzola, Peter Ducke, Kvasnak: végigkóstolta a teljes nemzetközi élvonalat 1964 és 1969 között. Egyik csatárának sem tetszett ez a kóstolgatás, de hát ez őt megintcsak nem érdekelte.

Nobby Stiles

Nobby Stiles. Szó ami szó, az Old Traffordon kívül nemigen szerették a szurkolók és még ha az angol válogatottért is dobbant a lelátó emberének szíve, akkor is legfeljebb tűnődő mosollyal figyelte a kis ember akcióit.

Nobby Stiles. Hatos mezben játszott és egyetlen egy feladata volt, akár Sir Matt Busby, akár Sir Alf Ramsey alakította ki a MU, illetve a válogatott taktikáját. Oda kellett állni az ellenfél legveszélyesebb csatára mellé és vele kellett beszélgetnie. Kézzellábbal-könyökkel, mindegy: a lényeg, hogy „az az" ember megértse, mit akar ő. Értse meg: itt ma nem lesz nagy csel és szép gól, itt nem lehet napozni és pihenni. Rágott-rúgott-harapott — legalábbis állítólag,

1966 világbajnokság, 1968 BEK-győzelem. Két bajnokság és egy kupaelsőség. Huszonhét válogatottság. Ezek voltak a csúcspontok.

1971-ben a MU-tól az akkor másodligás Middlesbroughoz került, majd 1973-tól három esztendőt Ausztráliában töltött. Ez már új életet jelentett: játékosedzőként tanulgatta a szakmából azt, amit — esetleg még — nem tudott. És az idei bajnoki év kezdetekor: a Preston North End harmadligás csapatánál van már. Két éve itt ismerkedett a menedzserszakmával Bobby Charlton is, szó mi szó, váltakozó sikerrel.

Stiles, szívósságával alighanem többre jut.

DDR

TETSZIK EMLÉKEZNI, UGYE?

Név-szótár

BRANSCH, BERND: az 1974-es világbajnokságon szerepelt NDK-válogatott kapitánya szép csendben abbahagyta a játékot. 72 alkalommal játszott a nemzeti tizenegyben, 1975-ig annak csapatkapitánya is volt, a Chemie Halle színeiben ötszáznál több hivatalos klubmérkőzésen szerepelt.

BURGNICH, TARCISIO: 36 éves, tizennyolc éves profipálya után akasztotta nemrég szögre a cipőt. 550 bajnokit játszott Itáliában, sorrendben az Udinese, a Palermo, a Juventus, az Inter és végül a Napoli védősorában. 66 válogatottság, BEK- és Világ Kupagyőzelem, Európa-bajnoki arany- és világbajnoki ezüstérem a vitrinben.

CARLOS ALBERTO: az 1970-es világbajnok csapat kapitánya, alighanem a világ legrövidebb szerződését írta alá a New York Cosmoshoz — két hónapra. Harmincnégy éves.

FIRMANI, EDDIE: egy éve van már csak hátra az ötödik ikszhez, Olaszországban évtizedet töltött az élvonalban. A Tampa Bay Rowdies csapatának edzője volt eddig az Egyesült Államokban, ezen minőségében 1976-ban az Év Edzőjévé választották. Most már a Cosmos szakvezetője, vagyis Peléék irányítója.

GILES, JOHNNY: 36 éves, másfél évtizedet töltött az angol első osztályban, ebből tucatnyi évet a Leedsben. A West Bromwich Albionnál játékosedzőként tevékenykedett egy idényt, most hazatér és az írországi Shamrock Rovers csapatát irányítja: edzőként és játékosként is.

GLÖCKNER, RUDI: egy „feketemezes" a „fehér bárányok" között, azaz egy játékvezető a játékosok névsorában. A nyári Izland—Észak-Írország találkozóval búcsúzott, 38 alkalommal vezetett európai kupamérkőzést, két alkalommal európai kupadöntőt és mellesleg 1970-ben a világbajnoki döntőn is sípolt.

Bernd Bransch

HELD, SIGI: az 1966-os világbajnoki ezüstérmes NSZK-válogatott bombázó balszélsője. Visszatért régi csapatához, a Borussia Dortmundhoz, még mindig a Bundesligában játszik — még ha harminchat éves is.

HERBIN, ROBERT: a göndörfürtű csatárból göndör hajú edző lett. Most még csak harminchat éves, de már három éve a St. Etienne szakvezetője.

JASIN, LEV: a legendáshírű egykori kapus a központi Dinamo-sportiskola labdarúgó-vezetője.

LARQUE, JEAN-MICHEL: a St. Etienne harmincesztendős kapitánya most búcsúzott a játéktól. Követi edzője példáját, csakhogy ő az SG Párizs edzéseit vezeti majd. Minden idők legfiatalabb franciaországi mestereként — de lehet, hogy életkor-világcsúcstartó is a szakmában.

MASOPUST, JOSEF: az 1962-es világbajnokságon második helyezett Csehszlovák gárda legjobbja, az egykori Aranylabda-birtokos az első osztályú Zbrojovka Brno edzője.

Bobby Moore

MCLINTOCK, FRANK: harminchét évesen, tizenhét évnyi profiélet után fordított hátat a pályának. A Leicester City, az Arsenal és végül a Queen's Park Rangers játékosa volt. Az Arsenallal 1971-ben csapatkapitányként „duplázott", vagyis a bajnokság mellett a kupagyőzelemnek is részese volt. 610 bajnoki, 9 válogatottság Skócia képviseletében.

MOORE, BOBBY: 36 éves, 1961-ben írta alá első szerződését mint hivatásos játékos. A West Ham Uniteddel 642 tétmérkőzésen szerepelt, 1974-től a másodosztályú Fulhamban játszott. Világcsúcstartó 108 válogatottságával és mellesleg világbajnok is. A negyedosztályú Waterforddal tárgyalt, de hiába tervezte menedzseri pályájának kezdetét, az amerikai ajánlatnak csak nem tudott ellenállni.

PATZKE, BERND: az évekkel ezelőtti NSZK-beli „bundaügy" egyik főszereplője. Szépen induló pályafutása tört meg ezzel, hisz addig már huszonkétszer szerepelt Schön csapatában. Most az FK Pirmasens edzője lett.

PERUSIC, ZELJKO: „világot járt" és legalább tucatnyi NSZK-beli és svájci klubban fordult meg a jugoszláv játékos, ősztől a svájci másodligás SG Brühl edzője.

URBANCZYK, KLAUS: egy kép bejárta a világot — 1964-ben a tokiói olimpia eredményhirdetésekor készült, ahol az NDK csapatkapitányaként, begipszelt lábbal állt a dobogón. A sérülés ugyan elmúlt, de mindvégig éreztette hatását. Jelenleg az 1. FC Magdeburg edzője.

VONLANTHEN, ROGER: minden idők legnépszerűbb svájci szélsőcsatára, fél éve az „eidgenössische", azaz a svájci válogatott szövetségi kapitánya.

Johnny Giles (balról) és Billy Bremner: a Leeds United egykori „kétütemű motorját" jelentették

A reflektorfény szürke háttere

A gólok azok, amelyekre emlékezünk. És évek múltán is fel tudjuk sorolni egy-egy csapat összeállítását. Még azt is tudjuk, ki hány gólt lőtt egy BEK-sorozaton és hogy ki hol kezdett el játszani. Amit nem tudunk: ki hogyan kerülhetett abba a helyzetbe, hogy egy BEK-döntőn egyáltalán gólhelyzetbe kerülhessen. Nem ismerjük a gazdasági számításokat, csak a pontokat és a győzelmeket számoljuk. Fejből fújunk tucatnyi edző-nevet, csak azokról nem tudunk, akik őket irányítják. Felszisszenünk egy meglepő kupasiker hallatára és nem tudjuk, hogy a győztes gólt szerző jobbszélsőt egy esztendeje csak a saját szülei ismerték ... Ok és okozat. Semmi sincsen önmagától. Minden siker és valamennyi kudarc: valaminek a következménye. Így hát most egy kis vizsgálódást végzünk, ha úgy tetszik, a lehetőségeinkhez képest bekukucskálunk a díszletek mögé. Mi van mögötte?

Ajax, Feyenoord, PSV és...?

Öt esztendeje szerepel a holland élvonalban az AZ 67 Almaar együttese. Ezidén sikerült a legtöbbet összefociznі, a bajnokság harmadik helye az UEFA Kupában való szereplés jogát jelentette. Mindez azonban nem elég: a tervek szerint messze még a cél ... Hogy aztán az elmélet a gyakorlatban megvalósuljon, intézkedni és szervezkedni is kellett valamicskét. Ez ügyben a legfontosabb, hogy Wim van Hanegem, a két éve a Feyenoordból átkerült klasszis középpályás most társakat, méltó társakat kap. Az egyik Jan Peters, a NEC Nijmegen huszonhárom esztendős játékosa – Cruyff feltűnése óta őt tartják Németalföld legnagyobb labdarúgó-tehetségének –, a másik a Feyenoord tapasztalt idegenlégiósa, a jugoszláv Ramljak.

A három vetélytárs? Az Ajax átengedte a belga Anderlechtnek fiatal válogatott védőjét, Dusbabát, Spanyolországból viszont csatárszerepre szerződtette az NSZK-beli Lübekét. A rotterdami Feyenoord egyetlen számottevő játékost sem szerződtetett, sőt Ramljak mellett a válogatott De Jongot is elengedte. Ugyanígy tett az eindhoveni PSV is: két svéd csatára, Dahqvist és Edström hazatért, helyüket helyi fiatalok vették át.

Mindezek után: nem elképzelhetetlen, hogy az alkmaariak oly távoli célja egyhamar elérhető közelségbe kerül.

Változatlan létszámmal

A hosszú vita gyorsan végetért: tizennyolc vagy épp tizenhét csapat alkossa-e az elsőosztályú mezőnyt Franciaországban – még javában tartott a hozzászólás-sorozat, miközben változatlanul húszfőnyi mezőny rajtolt el a pontvadászatban. A döntést elsősorban a klubok nehéz anyagi helyzete indokolta: a rajtnál a résztvevők összesen húszmillió frankos adóssággal indultak. És ha néhány csapat kikerül az élvonalból, akkor az ő adósságuk soha nem kerül kiegyenlítésre – hisz ugyan mi vonzaná a nézőket a második osztály mérkőzéseire, ha már az elsőre sem nagyon ... ?

A bajnokesélyesek száma ugyan bővült, de változatlanul az 1976–77-es élmezőny tagjai a legesélyesebbek. Éspedig:

FC Nantes (1.) – a névsorban semmi különös változás. Az átlagéletkor igencsak fiatal (24), a tapasztaltak (Bertrand-Demanes, Bargas, Rio, Michel) és a fiatalok (Pécout, Müller, Baronchelli) kitűnő egységet alkotnak.

Lens (2.) – a legnagyobb erősségük hazai pályájuk, vagyis a fanatikus közösség. Az új ember Didier Six, a Valenciennes válogatott balszélsője.

Bastia (3.) – két gólerős csatárral lett szegényebb. A jugoszláv Dzsajics visszatért a Crvena Zvezda Belgrádhoz, Zimako pedig a St Etienne játékosa lett. A holland Repnek kell majd mindkettőjüket pótolnia és ez nem lesz könnyű.

St. Etienne (4.) – a két évvel korábbi BEK-döntős két eredményes csatárral gazdagodott. Zimako Korzika szigetéről érkezett, Barthélemy pedig Angers városából. Ő az idény nagy felfedezettje: huszonnégy éves és első profi idényében tizennyolc gólt lőtt. A középcsatár helyén eddig csak alkalmi szereplők játszottak a zöldeknél, úgy tűnik, most Barthelemy megoldja e gondot. Az eddigi csapatkapitány Larque – harminc évesen – búcsúzik: a szintén elsőosztályú SG Párizs edzője lett.

Invázió

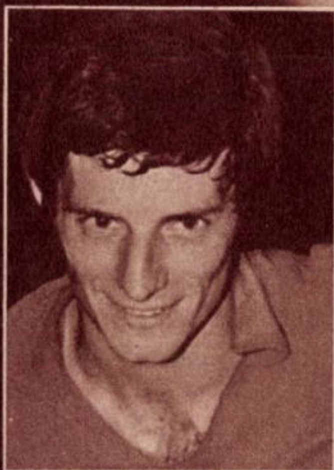
Az ötvenes évek végén, a hatvanas évek elején jónéhány labdarúgó a ködös időjárást napos éghajlatra cserélte fel, a brit szigetekről az olasz félszigetre helyezte át lakóhelyét. A wales-i John Charles, a skót Denis Law és Joe Baker, az angol Garry Hitchens és Jimmy Greaves – neves csatárok szerződtek ekkor itáliai klubokhoz. Néhány esztendővel későbbi hazatérésüket követően aztán senki sem követte példáujkat – az „angol piac" felvevőképessége oly nagy volt, hogy senki sem vágyott külföldre. Az öntudat és a kötelesség is odahaza tartott mindenkit: 1966, Anglia világbajnok – jó érzés volt akkor a szigeteken focizni.

Hosszú idő telt el, mígnem... Don Revie és Kevin Keegan nyárelői távozása keltette a legnagyobb feltűnést, de hogy az utóbbi egy-két évben hány elődjük és mostanában még hány követőjük lesz, azt egyszerűen nem lehet megmondani.

Az észak-amerikai ligában jelenleg nem kevesebb, mint 137 brit labdarúgó kamatoztatja tudását. A legismertebbek közülük: két világbajnok csapattag – Bobby Moore, Geoff Hurst –, angol és skót válogatottak – Rodney Marsh, Bob McNab, Dave Clements, Jim Holton, Charlie Cooke. Az északír Beorge Best is másfél idényt töltött el itt.

Most a Middlesbrough edzője, Jimmy Headridge kapott kedvező ajánlatot – a Közel-Keletről. A feltételek nemcsak anyagilag felülmúlhatatlanok: a gázsi mellett a szerződés szerint gépkocsiról, lakásról, szolgálószemélyzetről, sőt gyermekei számára még angol nevelőről is gondoskodnak. Most pedig Gerry Francis a Queen's Park Rangers huszonhatesztendős csatára, a válogatott közelmúltbeli csapatkapitánya jelentette be – 1978 tavaszán lejáró szerződését nem hosszabbítja meg és külföldön folytatja pályafutását.

Az egész magyarázata? Egyedül és kizárólag az adóhivatal. Ahol kisebb az adó – ott egyszerűen többet keres a játékos és az edző. Arról nem is szólva, hogy – már a szerződésben foglalt összegek is magasabbak az eddigieknél, az otthoniaknál.

Monsieur Larque: harmincéves és máris első osztályú klub edzője lett

Gerry Francis: két esztendeje még az angol válogatott kapitánya volt

Happel, a „Super-Merkel”

A nemzetközi labdarúgóélet éppenséggel nem szűkölködik az öntudatosság és magabiztosság hiányában szenvedő edzőkben. Helenio Herrera korszakot nyitott e téren, példáját az NSZK-beli Rudi Gutendorf követte, jobb napjaiban viszont a skót Tommy Dochertynek vagy honfitársának, Willie Ormondnak sem kellett a szomszédba mennie egy-két nagyhangú kijelentésért. Mindezidáig mégis az osztrák Max Merkel volt a listavezető: az ő „verdiktjei” aztán helyretettek mindenkit, játékost, edzőkollégát, játékvezetőt klubelnököt. Csakhogy most, mintha eddigi helyzete megingani látszana...

Merthogy:

Az osztrák válogatott egykori játékmestere, Ernst Happel, miután együttesével, az FC Brüggével nemcsak a belga bajnokságot, hanem a kupát is megnyerte, újra visszautasította az osztrák válogatott szövetségi kapitányi tisztét. Nem is akárhogyan, hanem szókimondóan:

– Egyszerűen nem tehetem meg, hogy Ausztriában dolgozzak, amikor külföldön sokkal többet keresek. Majd ha idősebb leszek és elfáradok, akkor boldogan térek haza, hogy valamit otthon is csináljak. És akkor majd Ausztriában is lesz eredménye a munkámnak: hiszen egy alkalommal a bécsi Rapidot már egészen a BEK elődöntőjéig vezettem. És ez még soha senkinek nem sikerült egész Ausztriában...

A mostani idényben újra a BEK-szereplés a legfontosabb cél, hiszen a Feyenoord Rotterdam edzőjeként egyszer régen, még 1970-ben nagy siker részese volt: BEK-győzelmet ünepelhetett. Most is a bajnokok tornáján való jó szereplés a legfontosabb célja.

Tavaly csak egyetlen nevetséges gólon múlott továbbjutásunk a Gladbach ellen: az elődöntőben nagyon kis különbségen múlott sikerünk. Most előrébb akarunk lépni!

Az osztrák szakember a nyár közepétől furcsa helyzetben van: igaz, ezt ő maga választotta. Egyrészt ugye a belga bajnok sportigazgatója, másrészt viszont elvállalta a holland válogatott felkészítését és vezetését is – márpedig Hollandia a VB-selejtezők során Belgiummal azonos csoportban szerepel. Így hát Cruyffékat Happel mesterien előkészíti, hogyan játsszanak a saját – belga – fiai ellen... Volt is nagy vihar Belgiumban ez ügyben, de ő egyáltalán nem ideges:

– Brügge-ben örüljenek, hogy az övék vagyok és egyáltalán náluk dolgozom!

Szó, ami szó, Brügge elsőszámú embere ő – hiszen nemrégiben egy bajnoki mérkőzés előtt még a város polgármesterét is kitessékelte az öltözőből, mondván, ott semmi keresnivalója nincs.

– Nagy dolog... Ő már azóta nem is polgármester, én pedig még mindig a csapat edzője vagyok!

Árfolyam-változások

A spanyol gazdasági-üzleti életben a közelmúltban végrehajtott változás – a pezeta leértékelése – nem kis vihart kavart a labdarúgásban és a hullámok mind a mai napig nem csitultak. A peseta új beceneve „pesetilla”, vagyis „pezetácska”...

A gyakorlat?

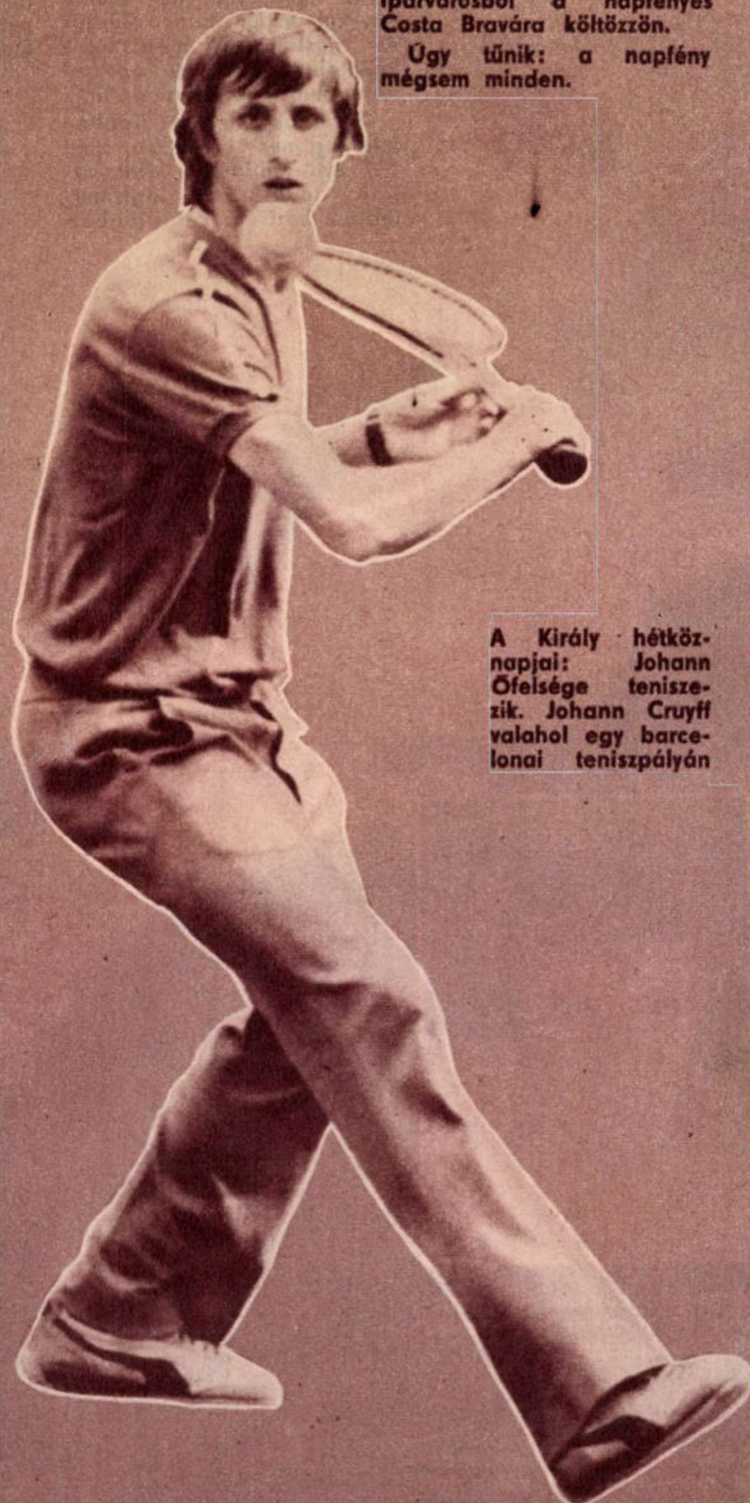
A legjobb példa a Mönchengladbachtól a Real Madridhoz került Uli Steilike esete. A két klub közötti szerződésben foglaltak szerint a lelépési összeget – 1,6 millió NSZK-márkát – a spanyolok márkában kötelesek fizetni. Eddig 600 000 került átutalásra, csakhogy: a hátralevő millió eddig 29 millió pezetát jelentett, most viszont már 38 milliót. Mélyebbre kell nyúlni a zsebbe, elég mélyre... hiszen a 9 milliós különbség egyértelműen többletkiadást jelent a madridiaknak. Stielike sem lett boldog: a húszszázalékos leértékelés azt jelenti, hogy összes jövedelme egész egyszerűen húsz százalékkal csökkent és eredeti terveihez képest minden egyes tétel csökkenni is fog.

Gregorio Paunero, a spanyol szövetség gazdasági vezetője: – Az a hír, miszerint Netzer márkában kapta fizetését tévedés. Így hát természetes, Stielikénél sem lehet másként: az írásban rögzített összegek mindegyike pesetában kerül kifizetésre.

Nem lehet másként? A „két Johann”, azaz Cruyff és Neeskens – ki tudja miért, – már korábban sem lebecsülhető elővigyázatosságról tett tanúbizonyságot. 1976-ban megújított és jelenleg is érvényes szerződésükben ugyanis szerepel az a kitétel is, hogy további szerződéshosszabbításra csak akkor kerülhet sor, ha fizetségüket mindig – mint eddig – guldenban kapják.

A jelenlegi helyzetben Rainer Bonhof, a Mönchengladbach játékmestere alighanem gondolkodási időt kér tárgyalópartnereitől. Ő ugyanis az FC Valencia képviselőivel beszélget és vitatkozik már egy ideje, hogy 1978 nyarán egyesületénél lejáró szerződését meghosszabbítsa-e avagy a füstös iparvárosból a napfényes Costa Bravára költözzön.

Úgy tűnik: a napfény mégsem minden.

A Király hétköznapjai: Johann Őfelsége teniszezik. Johann Cruyff valahol egy barcelonai teniszpályán

Körbejártuk Európát, átugrottunk az amerikai kontinensre is, bemutattuk a legjobb góllövőket, megszólaltattunk nagy egyéniségeket, felvillantottuk a nemrégiben még ünnepelt csillagok hétköznapjait.

A következőkben a magyar labdarúgásról szeretnénk néhány érdekességet megmutatni, a hetvenöt év történelmének nagy alakjait, legjobb góllövőit, legizgalmasabb pillanatait, a ma egyéniségeit.

Győzelemmel kezdődött

Talán egyetlen magyar — osztrák válogatott találkozót sem előzött meg olyan várakozás, olyan hatalmas érdeklődés, mint ezt.

1945. augusztus 19-ét írtuk, éppen hat hónappal Budapest felszabadítása után. Az ország újjáéledése után nem sokkal magához tért a magyar sport is, a tavaszi gyorsbajnokságot befejezték a labdarúgók, s a szövetség vezetése időben felvette a kapcsolatot az osztrák labdarúgás irányítóival. Magyar és osztrák klubcsapatok találkozói után eljött a felszabadulásunk utáni első, hivatalos Magyarország—Ausztria mérkőzés napja.

Az Üllői úton, a második világháború vérzivatarát átélt FTC-pálya nézőterén a kezdés előtt fél órával már gombostűt sem lehetett volna leejteni. Negyvenezer szurkoló várta izgatottan a két csapat mérkőzését. Szigeti György sípjelére így állt fel a két csapat:

Magyarország: Csikós — Rudas, Szűcs, Bíró — Sárosi III, Lakat — Illovszky, Szusza, Mike, Zsengellér, Egresi.

Ausztria: Ploc — Bortoli, Sesta — Gernhardt, Ocwirk, Müller — Zischek, Decker, Fischer, Jerusalem, Durek.

Gallowich Tibor szövetségi kapitánynak volt szíve és bátorsága néhány fiatalt a „mélyvízbe" dobni. A rutinos Bíró, Szusza, Zsengellér és a többiek mellett először kapott bizonyítási lehetőséget Illovszky a Vasasból, Lakat és Mike a Ferencvárosból. Az osztrák együttesben is voltak fiatalok (Ocwirk és társai), de akadtak köztük régiek is, mint Sesta és Zischek.

Óriási iramban kezdődött a játék. A mieink nyomban magukhoz ragadták a kezdeményezést, a vezetést azonban csak 11-esből tudtuk megszerezni. Rudas Ferenc, a hajdani Ferencváros-válogatott így emlékezik:

— Az FTC-ben mindig én rúgtam a büntetőt s mintegy ötven 11-es közül mindössze egyet hagytam ki. Azt — csúnyán mellérúgtam, mert a bal sarkot céloztam meg — rosszul. A többit, vagy négy tucatot mindig a jobb alsó sarokba lőttem. Most nem cicáztam, nem néztem, hogyan helyezkedik Ploc, hanem jobbal, nagy erővel bevágtam. A labda szinte beragadt a jobb oldali oldalháló aljába.

Zsengellér, az újpestiek népszerű, „Ábel" néven becézett csatára lőtte a másodikat. Szünet után az osztrákok erősíteni igyekeztek, kiegyenlítetté vált a küzdelem, de helyzetünk ezután is nekünk volt több. És a mérkőzés után a lelkes szurkolók joggal ünnepelték a nagyszerűen játszó magyar együttest. A tapsból kijutott a sportszerűen küzdő vendégcsapatnak is, amelynek kapitánya, Karl Sesta ezt mondta Bírónak a mérkőzést követő közös vacsorán:

— Hiába, pajtás, jóval előbb vagytok. Ahogy Budapestet látom, az újjáépítéssel is. Pedig a ti fővárostok még többet szenvedett, mint a miénk. S az igazság, hogy a labdarúgástok is hamarabb rendbejött.

Zsengellér meg Deckernek magyarázta:

— A két ország labdarúgói mindig tanultak egymástól és alighanem így lesz ez még évek múltán is. Most mi voltunk jobbak, jövőre talán ti győztök. De azért holnap megint mi akarunk ám nyerni.

A mai fiatalok kissé megütközhetnek e mondaton, de Zsengellér nem tévedett. A két szövetség közti megállapodás értelmében ugyanis másnap sor került a visszavágóra. Ezen a mérkőzésen a kapitány ismét beállított egy-két fiatal tehetséget, többek között a kis Puskást, aztán a szombathelyi Szabót, a salgótarjáni Vincze II-t, meg az újpesti Kirádit. S a második mérkőzésen is legyőztük Sestáékat, ezúttal 5-2-re. Még biztosabban, mint az előző napon.

Illovszky Rudolf mondja, visszagondolva a 32 év előtti találkozóra:

— Roppant elfogódottan léptem pályára és az első pillanatokban szinte félve tekintettem világhírű ellenfelemre, Sestára. Először bizony nehezen ment a dolog, a labdák rendre elpattantak tőlem, de aztán — részben Zsengellér biztató szavainak hatására, meg a lelkes közönség buzdítására — megjött az önbizalmam. Csodálatos érzés volt a válogatott mezben játszani s a győzelem persze még fokozta örömömet. So-

ha nem felejtem el, hogy a felszabadulás utáni első magyar válogatott jobbszélsője én voltam.

Lakat Károly dr., a győztes együttes balfedezete:

— Decker őrzése volt a feladatom s a mérkőzés után Gallowich Tibi bácsi elégedett volt játékommal.

Csikós Gyula, a kapus:

— Sok dolgom volt a mérkőzésen, mert az osztrák csatárok veszedelmesen lőttek, főleg Decker és Fischer. A szurkolók magatartása, másfélórás biztatása, együttélése a játékkal feledhetetlen emlék számomra.

Egresi Béla, a balszélső:

— Kicsit szokatlan volt a balszélső posztja, de nem volt baj, hiszen Szusza helyett ezúttal Zsengellér volt az összekötőm. És hát igazán nem bántam, hogy a kissé kemény Sesta helyett Bortolival kellett inkább csatáznom.

*

Mint említettük, másnap 5-2-re győztük le osztrák sportbarátainkat. Az ünnepi találkozó mégis a 2-0 volt.

Új korszakunk első válogatott mérkőzése.

1 A felszabadulás utáni első magyar labdarúgó-válogatott, az FTC-pályán. Balról jobbra: Szűcs, Sárosi III, Rudas, Csikós, Mike, Szusza, Bíró, Zsengellér, Illovszky, Lakat, Egresi

2 Zászlót cserél a két csapatkapitány. Balról Bíró, jobbról Sesta

3 Bíró Sándor a felszabadulás előtt sokáig volt a BSZKRT alkalmazottja — villamosvezetőként

A magyar labdarúgó válogatott 515 mérkőzése

A magyar labdarúgó válogatott ezideig összesen 515 országok közötti mérkőzést játszott. Az egyes oszlopokban a lejátszott, a megnyert, a döntetlenül végződött és az elvesztett mérkőzések után a gólarányt, majd a százalékos teljesítményt közöljük.

Albánia	3	2	1	—	15:0	83,3
Anglia	11	5	—	6	25:39	45,4
Argentína	3	1	1	1	3:5	50,0
Ausztria	121	61	26	34	277:226	61,1
Belgium	6	2	—	4	12:13	33,3
Brazília	3	2	1	—	7:3	83,3
Bulgária	18	12	3	3	50:19	75,0
Chile	2	—	1	1	1:5	25,0
Csehország	6	3	2	1	20:15	66,6
Csehszlovákia	33	17	9	7	77:52	65,1
Dánia	9	7	1	1	32:6	83,3
Dél-Korea	1	1	—	—	9:0	100,0
Egyiptom, ill. EAK	5	3	1	1	9:5	70,0
Finnország	6	6	—	—	34:4	100,0
Franciaország	17	12	2	3	44:19	76,4
Görögország	3	2	1	—	15:2	83,3
Hollandia	7	4	2	1	20:12	71,4
Holland-India	1	1	—	—	6:0	100,0
Horvátország	3	1	2	—	3:2	66,6
Irán	3	3	—	—	9:1	100,0
Írország	7	4	3	—	20:12	78,5
Jugoszlávia	28	14	9	5	52:37	66,1
Lengyelország	21	17	1	3	72:23	88,0
Luxemburg	4	4	—	—	25:5	100,0
Málta	2	2	—	—	5:0	100,0
Mexikó	2	1	1	—	5:1	75,0
Németország (1944-ig)	17	7	6	5	43:40	55,5
Német Dem. Közt.	14	8	3	3	27:15	67,8
Német Szöv. Közt.	7	2	—	5	15:20	28,6
Norvégia	6	5	—	1	24:3	83,0
Olaszország	26	8	7	11	48:46	44,2
Oroszország (cári)	2	2	—	—	21:0	100,0
Peru	1	—	—	1	2:3	0
Portugália	3	—	1	2	3:9	16,6
Románia	13	10	3	—	43:12	88,4
Skócia	5	2	2	1	12:10	60,0
Spanyolország	5	—	1	4	4:9	10,0
Svájc	33	26	2	5	109:45	81,8
Svédország	30	14	9	7	77:56	61,6
Szovjetunió	14	3	4	7	12:19	35,7
Törökország	3	2	—	1	10:5	66,6
Uruguay	3	1	2	—	6:4	66,6
Wales	7	2	2	3	10:11	42,8
összesen	515	279	109	127	1313:813	64,7
ebből 1944-ig	241	117	54	70	605:465	59,7
a felszabadulás után	274	162	55	57	708:348	69,1

Egy darabka sporttörténelem

A magyar válogatott 515 mérkőzése hazai sportéletünk történetének egy része, s bizony talán túl szerényen fogalmaztunk a címben, amikor darabkát írtunk. Mert bizony az egyetemes magyar sport egészének egy nagyszerű része, a hőskor csakúgy, mint a felszabadulásunk utáni korszak. Nagytabellánkból illetve az összesítésből egyébként kitűnik, hogy az 1945 utáni százalékos arány mennyivel jobb, mint a második világháborút megelőző időszaké.

Az első mérkőzést 1902. október 12-én, Bécsben játszottuk, az osztrákokkal. 2:0-ra kikaptunk. A századik 1924-ben, Le Havre-ban került, 1:0-ra legyőztük a franciákat. A 250.-en 3:2-re nyertünk Belgrádban, Jugoszlávia ellen.

MIT ÉR A TAPASZ-TALAT ?

Válogatott edzésen, Illovszky Rudolffal, jókedvűen

Csapatkapitányként, a svédekkel szemben

Himnuszt hallgatva a hatvanas évek végén, a csapatkapitány még Albert. Balról: Albert, Szentmihályi, Mészöly, Páncsics, Szűcs, Szőke, Noskó, Zámbó, Káposzta, Dunai II, Bene

Hétköznapi drámák, amelyek a szemünk előtt történnek, mennyiszer könnyedén átsiklunk felettük. Ha némelykor észre is vesszük, hogy egy hozzánk közelálló ember válaszút előtt áll, nem mindig tulajdonítunk különösebb jelentőséget sorsfordulójának. Vagy magyarázatot keresünk és adunk, közben pedig nem érezhetjük, hogy jó barátunk az új helyzet kapujában valójában mit él át. Egy esetleges jó, vagy rossz döntés alapvetően megváltoztathatja életét, a megváltozott körülmények megviselik, elbátortalanítják, nemegyszer hitét is elveszítheti.

Ebben az írásban egy olyan labdarúgóról lesz szó, aki mindig példamutatóan viselkedett a pályán. Aki arról volt híres, hogy végigrohanja a kilencven percet, aki nem érzett fájdalmat — legalábbis sohasem mutatta ki, hogy érez — az ellenfél kemény belemenései után. Aki egyszer sem fetrengett a pályán, aki minden tudását, teljes szívét, egész képzelőerejét, tehetségét csapata szolgálatába állította. Aki gólokkal váltotta meg a szurkolók szeretetét, akinek gondolatvilágában, idegrendszerében, érzékeiben a labdarúgás sok éven át a legelső helyen szerepelt.

Bene Ferencről, az Ú. Dózsa hetvenötszörös válogatott csatáráról van szó.

Engedtessék meg nekünk e helyütt egy gondolat. Ma talán még többet beszélünk arról a kérdésről, mint eddig bármikor, hogy a tapasztalt labdarúgóknak milyen nagy szerepe lehet egy csapat kialakulásában, kialakításában. Az edzők általában legjobb és legtapasztaltabb játékosaikra számítanak elsősorban a csapatkeresés, a csapatépítés buktatóiban. A régiek a válságos pillanatokban ott állnak a vártán, segítik, bátorítják a fiatalokat, megmutatják nekik, mit hogyan kell csinálni a pályán, személyes példájukkal járnak elő. Persze csak abban az esetben, ha az egyesület vezetése olyan helyzetet teremt, amelyben elképzelhető a tapasztalatok hatékony átadása. A tapasztalt játékosok jelenléte és tudása nélkül a legtehetségesebb zöldfülűnek sincs kitől tanulnia, minden játékelemet, sok taktikai megoldást, technikai trükköt csak hosszabb idő leforgása alatt sajátíthat el, ha egyáltalán maradéktalanul sikerülhet neki. Ezért van nagy szükség a labdarúgásban az igazi klasszisokra, az olyan egyéniségekre, akik legjobb napjaikon túl is csapatuk rendelkezésére állnak, akiktől sokat tanulhatnak a fiatalok, akiktől van mit tanulni, mint játékosoktól. Enélkül kimarad egy lépcső, hiányzik az átmenet, és ennek hiányát maga a labdarúgás érzi meg. Egyrészt, mert az évek során szerzett tapasztalat kiaknázatlan marad, másrészt a kiöregedőfélben levőnek is jó, ha egy esetleges edzősködés előtt már mint játékos is nevel, tanít.

Bene Ferenc az 1975-ben végetért bajnokságot még válogatottként és gólkirályként fejezte be. Csapata, az Ú. Dózsa hetedik bajnoki címét nyerte el. Az új bajnoki őszön ősszel megsérült, hetekig harcképtelen volt Achilles-ín bántalmai miatt, keveset edzett, még kevesebbet játszott, sőt az 1976-os felkészülése sem sikerült a lábsérülés makacssága miatt.

Közben új szelek kezdtek el fújdogálni a Megyeri út környékén. Várhidi Pál vezető edző, az egyesület elnökségével egyetértésben a fiatalítás útjára lépett. Bene Ferenc több, mint egy évtizedig biztos helye a kezdőcsapatban bizonytalanná vált, sőt meg is szűnt. Az új középcsatárt, Törőcsik Andrást hamar megkedvelte az újpesti közönség. Színes egyéniségéért elnézték neki a szurkolók, hogy hiányzik belőle sok minden, ami éppen Benét jellemezte. Bene, Dunai II és Zámbó nem lett kezdőember többé egyszerre a lila-fehéreknél. Dunai II azóta eltávozott, Zámbó a legszűkebb keretbe tartozik, Bene azonban legtöbbször a második csapatban játszik.

Visszatérve az előbbi gondolathoz, egyáltalán nem tartjuk kizártnak, hogy egy tapasztalt játékos, a feltörekvőknek, a felnőtt keret legfiatalabbjainak adja át értékes tapasztalatait, mutasson jó példát a pályán. De csak abban az esetben, ha önként és szívesen teszi, mert csak így van értelme, csak így lehet termékeny egy ilyen munka. Sértődötten, mellőzést érezve és éreztetve ezt nem lehet csinálni. Márpedig Bene Ferenc tudomásunk szerint éppen azért szeretett volna eltávozni Újpestről, mert nem akart a második csapatban játszani. Az újpesti vezetők nem járultak hozzá távozásához, mondván, jelentős mértékben számítanak még rá. Igaz, a spanyolországi túrán szerepelt az utazók között, és csak sérülése miatt volt kénytelen hazautazni. Az is igaz, hogy azóta az Ú. Dózsa együttese meghaladja a várakozást játékával, és a csatárok közül többen is nagyszerű formában küzdenek. Azt egészen biztosan Bene Ferenc is elismeri, hogy jelenleg „nem férne be" a kezdőcsapatba. De ha nincs rá égető szükség, miért nem lehetne egy időre elengedni, hogy kedvére játszhasson olyan csapatban, ahol még meghatározó ember lehetne, ahol valóban hasznot hajthatna lelkesedésével, megbízhatóságával, tapasztalatával. Egy vidéki egyesületben például sokat jelentene Bene Ferenc személye, tudása, példamutatása.

Bene Ferenc nem tartozott a legszerencsésebb pályájú labdarúgók közé. Jelentős nemzetközi sikerei arra az időszakra estek, amikor csapata, az Ú. Dózsa még középszerűen szerepelt. A tokiói olimpiára mindenki emlékszik, az 1966-os világbajnokságra szintén. Aztán következtek az Ú. Dózsa bajnoki címei, de a magyar válogatott két világbajnokságra nem jutott el. Bene kénytelen volt részsikerekkel megelégedni. Meghívás európai és világválogatottba, néhány nemzetközi torna díja, közben az igazi élmény, a világbajnoki szereplés élménye, a világ legjobbjai közötti kitűnés hiányzott. Bene Ferenc két éve befejezte válogatottbeli játékát, és felemás érzésekkel távozott a nemzetközi labdarúgás forgószínpadáról.

De játszani még mindig szeret, nem tudja egyelőre elképzelni az életét a számára mindent meghatározó játék nélkül. Mit mond ő erről?

— Még három, négy évig szeretnék legalább játszani. Addig, amíg jó erőben érzem magam, amíg örömet okoz a labdarúgás.

1

2

Dráma és feloldódás

Rangadó. Mennyi érzést, indulatot, eseményt sűrít magába ez az egyetlen szó. Válogatott játékosok is kétszeres igyekezettel vetik magukat ilyenkor a küzdelembe. Az egymás elleni találkozó meghatározhatja a bajnoki szereplést, a végeredményre is kihatással lehet. Rangadón nem elég a megszokott teljesítményt nyújtani, mindenkitől többet várnak a társak, többet vár a közönség.

Képsorunk a Vasas—Ferencváros rangadón készült, figyeljék csak meg olvasóink, mennyi minden történt röpke néhány másodperc leforgása alatt. Kétség és öröm, bizakodás és elkeseredés, dráma és feloldódás egyetlen parázs Vasas támadás idején. Egyéni bravúrok, egyéni drámák, csapatmunka, egymás segítése.

1. Hatalmas lövés zúdult Hajdú kapujára. A ferencvárosi kapuvédő ritkán látható mozdulattal üti ki a labdát. A ferencvárosiak izgatottan figyelik az eseményt, az angyalföldiek tettre készen. A kapusról Martos felé pattan a labda, a hátvéd testét érinti

2. Martos nem tudja irányítani a labdát, az előtérben Váradi mindkét kezét felemeli, kezezést látott, tizenegyest reklamál. Nyilasi és Izsó nagy lendülettel rajtolnak a labdára

3. Izsó valamivel gyorsabb, mint a ferencvárosi középpályás, bal lábát lendíti lövésre. Hajdú teljes erejével igyekszik elzárni a lövés feltehető irányát. Váradi még mindig a játékvezetői sípszóban bízik

4. Izsónak sikerült kapu felé pattintania a labdát, de abba Nyilasi is beleért. Hajdú már elfoglalta a megfelelő helyet

5. A kapusnak visszafelé kell vetődnie, az már biztosnak látszik, hogy nem tudja megfogni a labdát, a biztonság kedvéért Martos (takarva) is felszabadító rúgásra lendíti a lábát

6. Most már elfelejtette Váradi is, hogy az előbb még tizenegyest reklamált, mert a labda feléje közeledik. Mucha is meglátja a veszélyt, közbelépésre készül, Bálint (takarva) a kaput próbálja elfedni

7. Váradi jobb lábbal rálövi ismét a labdát, a szembenállók arcán feszült figyelem, készek arra, hogy a lövés útjába vessék magukat

8. Íme a feloldódás. A labda elsuhan a lábak mellett, kapu mellé száll. Tíz másodpercben sűrűsödött egy rangadó drámája

75 bajnokság gólkirályai

1976/77-ben a 75. magyar labdarúgó-bajnokság fejeződött be. Az itt következő sorokban a bajnoki évek gólkirályainak névsorát ismertetjük. A név és az egyesület után az elért gólok számát, majd a bajnokságban részt vevő csapatok számát közöljük

1901:	Manno Miltiades	BTC	17 — 5
1902:	Manno Miltiades	BTC	10 — 5
1903:	Károly Jenő	MTK	15 — 8
1904:	Pokorny József	FTC	16 — 9
1905:	Károly Jenő	MTK	23 — 9
1906/7:	Kelemen Béla	MAC	21 — 8
1907/8:	Vangel Gyula	MAC	21 — 9
1908/9:	Schlosser Imre	FTC	30 — 9
1909/10:	Schlosser Imre	FTC	18 — 9
1910/11:	Schlosser Imre	FTC	38 — 10
1911/12:	Schlosser Imre	FTC	34 — 10
1912/13:	Schlosser Imre	FTC	33 — 10
1913/14:	Schlosser Imre	FTC	21 — 10
1916/17:	Schlosser Imre	MTK	28 — 12
1917/18:	Schaffer Alfréd	MTK	42 — 12
1918/19:	Schaffer Alfréd	MTK	41 — 12
1919/20:	Orth György	MTK	28 — 15
1920/21:	Orth György	MTK	21 — 13
1921/22:	Orth György	MTK	26 — 12
1922/23:	Priboj István	UTE	25 — 12
1923/24:	Jeszmás József	UTE	15 — 12
1924/25:	Molnár György	MTK	28 — 12
1925/26:	Takács II József	Vasas	29 — 12
1926/27:	Horváth László	III. ker.	14 — 10
1927/28:	Takács II József	Ferencváros	31 — 12
1928/29:	Takács II József	Ferencváros	41 — 12
1929/30:	Takács II József	Ferencváros	40 — 12
1930/31:	Vincze Jenő	Bocskai	20 — 12
1931/32:	Takács II József	Ferencváros	42 — 12
1932/33:	Jávor Pál	Újpest	31 — 12
1933/34:	Toldi Géza	Ferencváros	27 — 12
1934/35:	Cseh II László	Hungária	23 — 12
1935/36:	Sárosi György	Ferencváros	36 — 14
1936/37:	Cseh II László	Hungária	36 — 14
1937/38:	Zsengellér Gyula	Újpest	31 — 14
1938/39:	Zsengellér Gyula	Újpest	56 — 14
1939/40:	Sárosi György dr.	Ferencváros	23 — 14
1940/41:	Sárosi György dr.	Ferencváros	29 — 14
1941/42:	Kalmár György	Szeged	35 — 16
1942/43:	Jenőfi Jenő	Vasas	26 — 16
	Zsengellér Gyula	Újpest	26 — 16
1943/44:	Zsengellér Gyula	Újpest	33 — 16
1945:	Zsengellér Gyula	Újpest	36 — 12
1945/46:	Deák Ferenc	Sz.-lőrinci AC	66 — 2×10
1946/47:	Deák Ferenc	Szentlőrinci AC	48 — 16
1947/48:	Puskás Ferenc	Kispest	50 — 17
1948/49:	Deák Ferenc	Ferencváros	59 — 16
1949/50:	Puskás Ferenc	Bp. Honvéd	31 — 16
1950 ősz:	Puskás Ferenc	Bp. Honvéd	25 — 16
1951:	Kocsis Sándor	Bp. Honvéd	30 — 14
1952:	Kocsis Sándor	Bp. Honvéd	36 — 14
1953:	Puskás Ferenc	Bp. Honvéd	27 — 14
1955:	Czibor Zoltán	Bp. Honvéd	33 — 14
	Machos Ferenc	Bp. Honvéd	20 — 14
1957 t:	Szilágyi I Gyula	Vasas	17 — 12
1957/58:	Friedmanszky Zoltán	Ferencváros	16 — 14
	Molnár János	MTK	16 — 14
1958/59:	Kisuczky Róbert	Csepel	15 — 14
	Monostori Tivadar	Dorog	15 — 14
	Tichy Lajos	Bp. Honvéd	15 — 14
1959/60:	Albert Flórián	Ferencváros	27 — 14
1960/61:	Albert Flórián	Ferencváros	21 — 14
	Tichy Lajos	Bp. Honvéd	21 — 14
1961/62:	Tichy Lajos	Bp. Honvéd	28 — 14
1962/63:	Bene Ferenc	Újpesti Dózsa	23 — 14
1963 ősz:	Tichy Lajos	Bp. Honvéd	13 — 14
1964:	Tichy Lajos	Bp. Honvéd	28 — 18
1965:	Albert Flórián	Ferencváros	27 — 14
1966:	Farkas János	Vasas	25 — 16
1967:	Dunai II Antal	Újpesti Dózsa	36 — 16
1968:	Dunai II Antal	Újpesti Dózsa	31 — 16
1969:	Bene Ferenc	Újpesti Dózsa	27 — 16
1970 t:	Dunai II Antal	Újpesti Dózsa	14 — 2×8
1970/71:	Kozma Mihály	Bp. Honvéd	25 — 16
1971/72:	Bene Ferenc	Újpesti Dózsa	29 — 16
1972/73:	Bene Ferenc	Újpesti Dózsa	23 — 16
1973/74:	Kozma Mihály	Bp. Honvéd	27 — 16
1974/75:	Bene Ferenc	Újpesti Dózsa	20 — 16
	Kozma Mihály	Bp. Honvéd	20 — 16
1975/76:	Fazekas László	Újpesti Dózsa	19 — 16
1976/77:	Váradi Béla	Vasas	36 — 18

Királyok –

(de – sok góllal)

Majdnem pontosan 76 esztendővel ezelőtt, 1901 őszének végén fejeződött be az első magyar labdarúgó-bajnokság. S néhány nap múlva sokan gratuláltak a bajnoki küzdelemsorozat legeredményesebb góllövőjének, a bajnokságot nyert BTC csatárának Manno Miltiadesnek. Igaz, hogy „csak" 17 gólt lőtt, de az ötcsapatos bajnokságban ez (nyolc mérkőzésen!) jobb mint kétgólos átlag. Ennél jobbat azóta is csak Zsengellér Gyula ért el. A gólkirályok névsorának közlése mellett néhányukról ezeken a hasábokon külön is megemlékezünk.

● KIEGÉSZÍTŐ SPORTÁG

A magyar bajnokság első (és második) gólkirálya, Manno Miltiades — aki civilben kiváló képzőművész volt, tulajdonképpen csak kiegészítő sportágként űzte az akkor még gyermekcipőben járó labdarúgást. Válogatott evezős, első osztályú kerékpáros és gyorskorcsolyázó volt, s nevét ezekben a sportágakban országosan ismerték. Klubtársa, Hajós Alfréd, az első magyar olimpiai bajnok ezt kérdezte tőle az idény végén:

— Mondd, Milti, hány gólt rúgtál volna tulajdonképpen, ha nem csak passzióból futballozol?...

● EGY CSATÁR – 8 GÓL

Schlosser Imre, a felejthetetlen emlékű „Slózi", a fiatalok Imre bácsija talán minden idők legnépszerűbb magyar csatára volt. Legendás görbe lábaival (főleg a ballal) olyan sok gólt lőtt, hogy jószerével utána sem lehetne számolni. Egy-két híres mérkőzéséről külön is érdemes megemlékezni. A svájci válogatottnak például egymaga hatot lőtt a 9-0-ás pesti mérkőzésen. A bajnokságban pedig? Egy évvel később, a III. kerülettel vívott 11-0-ás mecscsen nyolcszor talált a hálóba. A nyolcadik után a kerületiek jobbhátvédje némi iróniával kérdezte a kapusukat:

— Te még számolod?

● SPÉCI BOMBÁI

A hatalmas termetű Schaffer Alfrédot, az MTK Európa-hírű csatárát (becenevén Spéci) a németek Fussballkönig-nek, azaz futballkirálynak nevezték el. A dicsérő jelzőt nemcsak tökéletes technikai és taktikai felkészültségével érte el, hanem főleg félelmetes erejű, 20—25 méterről küldött bombáival. Kedvenc szokása volt, hogy amikor csapata már 3—4 góllal vezetett, akkor kicsit közelebb vitte a labdát és a kapust célozta meg. A kapuvédők már rettegtek gyilkos erejű lövéseitől és nem egyszer elugrottak a labda elől. 1916-ban 18-0-ra győzött az MTK a MAC ellen, s Schaffer nyolcszor volt eredményes. (Ezzel, Schlosserrel holtversenyben, ő az egy mérkőzésen legtöbb gólt lőtt csatár.) Ezen a mérkőzésen történt, hogy a MAC kapusa, félreugorván egy bődületes erejű Schaffer-bomba elől, fejjel nekiesett a kapufának. Bizony, majdnem elájult s amikor jobban lett, azt mondta:

— Még mndig jobb, mint ha a Spéci labdája talál telibe.

korona és trón nélkül

Schaffer Alfréd, amikor már az MTK (majd a válogatott) edzője volt. Balról Toldi, Vágó és Cseh, jobbról Turay

Takács II kapura lő

Zsengellér bombáját Szabó. Antal nem tudja védeni

TAKÁCS II TANÁCSA

Takács II József (a „kis Taki"), a Vasas, majd a Ferencváros sokszoros gólkirálya mondja:

— Gyakran kijárok a Ferencváros mérkőzéseire és sokszor látom, hogy a csatárok nem mernek lőni, a jó helyzetnél is jobbat keresnek. Ennek oka lehet az önbizalomhiány, de még inkább a fogyatékos lövőtechnika. Ne haragudjanak meg a mai csatárok, ha egy tanácsot adok nekik. Az edzések befejezése után ne rohanjanak az öltözőbe, hanem minden helyzetből, hátvédektől zavarva is, gyakorolják egy kicsit a kapuralövést. Mondjuk félórácskán át.

ZSENGELLÉR UZEN

A legeredményesebb gólszerzők között Zsengellér Gyula az igazi gólkirály. Az 1938/39-es bajnokságban (14 csapattal) elért 56 gólja 2,15-ös átlagnak felel meg. A múltkoriban Athénba írt, ezzel kapcsolatos levelünkre Zsengellér ezt válaszolta:

„Ne vegyék nagyképűségnek, de nemigen emlékszem külön egy-egy gólra, a százalékra meg különösen nem. S innen üzenem Fazekas Laciéknak: ne azzal törődjenek, hogy ki hányat lő. Az a fontos: ők rúgják a legtöbbet, ők szerezzék a legtöbb pontot."

DEÁK ÉS A 11-ES

Deák Ferenc, a SZAC, majd a Fradi gólzsákja olyan sok gólt lőtt világéletében, hogy a következő epizódot szándékosan nem a góljai közül vettük ki.

1952-ben, amikor Deák már a Bp. Dózsában játszott, a Csepellel vívott mérkőzésükön a játékvezető büntetőt ítélt ellenük. Mivel Henni közben megsérült, Deák állt be a kapuba. Keszthelyi a bal alsó sarokra helyezte a labdát, de Deák villámgyors vetődéssel szögletre tenyerelte.

Rögtön utána ki kellett állnia a kapuból, mert Henni időközben „villámgyorsan meggyógyult".

GÓLLÖVŐK EGYMÁS KÖZÖTT

A Vasas Jugoszláviában játszott és Farkasnak már négy nagy gólhelyzete is akadt, de egyiket sem tudta kihasználni. Csordás megkérdezte tőle:

— Te Jancsi, hogy lehet ekkora helyzeteket kihagyni?

Farkas nem válaszolt. Néhány perc múlva adott Csordásnak egy labdát, gólhelyzetbe került vele, de kapu fölé lőtte a játékszert.

Farkas odafordult:

— Na látod, „Csori", így.

A PILLANAT EMBERE

A Megyeri úton játszik az Újpest. Akadozik a gépezet, döcög a csapatjáték, jobb az ellenfél.

Egy elkeseredett hang:

— Miért nem cserélik le már Dunai II-t, hisz nem csinál semmit.

Aztán egy villanás, Bene elfut, pontosan továbbít, Dunai II a hálóba lő.

— Ugye megmondtam, hogy az Antit akkor sem szabad lecserélni, ha rosszul játszik — mondja az előbbi hang tulajdonosa egy kicsit következetlenül.

BÉLA

Váradi Béla 1977-ben először nyerte el a magyar gólkirályi címet, 36 góljával azonban azonnal az európai éleslövészek közé is feliratkozott, Ezüstcipőt nyert.

— Ilyen idényt, mint ami elmúlt, még sokat szeretnék — mondta. — Igyekszem, hogy az 1977—78-as se legyen rosszabb. Argentínában pedig minden kapussal szeretném megismertetni a nevemet, természetesen lövéseimen keresztül.

Szeretek játszani

Nyilasi Tibor önmagáról és a fociról

Hosszúra nőtt fiú Nyilasi Tibor. Az utcán felnéznek rá, de ez nem jelenti azt, hogy ő bárkit is lenézne. Szerény kamasz-mosoly bujkál szája szegletében, ha kérdezi az ember, illedelmesen válaszolgat a kérdésekre. Még új csillag a foci-égbolton, aligha unhatta meg a rászakadt népszerűséget. Egyik napról a másikra szinte berobbant a labdarúgás élmezőnyébe, kimaradtak a kínkeserves kapaszkodók és buktatók, egyszer csak arra ébredt, hogy öklömnyi betűkkel szedik a nevét, az újságok népszerű interjúalanya lett. Divat áradozni hajszálfinom cseleiről, s szinte kötelezővé vált összehasonlítani a futball nagymestereivel. Tán egy évig ha tartott a sztároknak kijáró exkluzivitás — mostanában mintha hallgatnának Nyilasi Tibiről. Igaz, sérült, beteg volt, utána gyengébben játszott, de nem múlt el, nem múlhatott el az ő ideje. Nyilasi nagy focistának született.

Itt ülünk egymással szemben a szerkesztőségi szobában, komótosan beszélgetünk, a hangját néha sem emeli fel interjú-alanyom. Pörög a magnetofonszalag, surrogása keményebbnek tűnik, mint Nyilasi Tibi hangja.

— A pályán nem látszol szelídnek, haragszol az ellenfelekre?

— Nem. A játék számomra szenvedély, nem tudom pártatlanul szemlélni a történteket, akkor sem, ha nem én vagyok a főszereplő. De az alattomosságot tényleg nem szeretem, a szándékos durvaság kihoz a sodromból, de kezdek lecsillapodni. Az első NB I-es évemben hamar „felkaptam a vizet", erős gyerek akartam lenni.

— Mégis te szenvedtél súlyos sérülést. Hibáztatod az ellenfelet?

— Véletlen volt. Mozgás közben történt, mind a ketten a labdát akartuk elfejelni. Pechem volt.

— Azért faggatlak a sérülésről, mert úgy érzem, hogy azóta adós vagy az igazi nagy játékkal.

— Hogy félek azóta vagy visszafogodtabban játszom? Ha így lenne, nem mennék ki többé a pályára, mert játszani fontolgatás nélkül, teljes szívvel szeretek.

— Elhiszem, hogy ez így is van, beszéljünk másról, kanyarodjunk vissza a kezdet kezdetére. Hogy lettél labdarúgó?

— Most egy évszámot kellene mondanom, s nem tudok. Tényleg nem tudom pontosan, hány éves lehettem. Az biztos, hogy majdnem minden családi képen labdával vagyok lefotózva. Szüleim szerint kétéves koromban sem tudták a labdát elcibálni tőlem.

— Az első focista emlék?

— A híres Vízivárosban volt egy csodálatos

grund... A környékbeli srácok — vagy húszan — itt gyűltünk össze, s reggeltől-estig játszottunk. Ma már olvasom a visszaemlékezéseket a régi grundokról, az elmúltról, a sóhajokról, s egy kicsit csodálkozom. Hiszen nem is olyan régen egy ugyanilyen grundon rúgtam a labdát. Igaz, nem rongyból volt, hanem gumiból. Az árát is tudom, pontosan húsz forintba került.

— Ügyes voltál?

— Kezdetben? Nem tudom. De mivel állandóan játszottam, megtanultam úgy, mint a többi. Mindig benne voltam a csapatban. Boldog évek voltak, ha álmodom, nem a nagy mecscsek elevenednek meg, a grund jön elő. A grund nélkül biztos nem lettem volna focista, hiszen édesapám abban az időben röplabda edző volt, oda vitt el, azt hitte, röplabdás leszek. Ellenkeztem, s ő hamar beletörődött, kézenfogott, s elvitt az Úttörő Stadionba, egy igazi gyerek-foci csapathoz. Ez 1965 őszén történt. A grund után a Margit szigeti stadion nekem a világ közepe volt, gyönyörű füves pálya, rendes felszerelés. Amikor az első igazi meccsen kifutottam a pályára, piros-sárgában, boldog voltam. Nagy érzés ez, nem tudom elmondani, de ha visszagondolok erre — még mindig bizsereg valami bennem.

— És hogy érkeztél meg az Üllői útra?

— A gyerekcsapat két edzője Fradi szurkoló volt, így majdnem mindnyájan fradisták akartunk lenni. Több klub is kért, de miután a Ferencváros is köztük volt, nem ment nehezen a választás. Öt évet töltöttem el a gyerekcsapatnál, szigorú fegyelemben, könnyen otthonra leltem az Üllői úton. Úgy ültem le a kispadra, hogy pontosan tudtam, mi egy focista kötelessége.

— Teljesült a gyerekkori vágyad. Ezzel nincs mindenki így. Gondolkoztál már ezen?

— Hogy szerencsésebb lennék, mint a többiek? Lehet. Ez egy nagy versenyfutás, a gyorsabbak érkeznek győztesen a célba. S ezért tettem is valamit. De nem áldozat ez, csináltam, amit szerettem.

— Ez a hivatásod?

— Egy ideig ennek élek. Volt idő — még gyerek voltam — amikor azt hittem, örökké tart. Ma már tudom, hogy ez mennyire nem így van. Nehéz ügy. Szakközépiskolába jártam, s egy nyári kötelező gyakorlat helyett egy ifjúsági tornát választottam. Hátat fordítottam az iskolának. Most már újra tanulok, pedig a sportolást korábban, gyerekkoromban könnyebben összeegyeztethettem volna a tanulással. Ott ültek mellettem az öltözőben a kiöregedő focisták, s én láttam, hogy választanom kell egy másik hivatást, ami majd egyszer ugyanúgy az életem legfontosabb része lesz, mint most a foci. Kellenek az évek, hogy mindent megértsen az ember.

— Igaz, távol van még, tehát ha befejezted az aktív játékot, szakítasz a futballal?

— Soha nem szeretnék szakítani. Egy vékony szállal talán összeköthetem magamat életem legkedvesebb tevékenységével. A TF edzői szakát is szívesen elvégezném, s tanulnék annyit, hogy a szerzett tudással, meg a tapasztalatommal elbajlódhassak egy serdülő csapattal.

— Biztosítod hát az életed. Ha jól értem, munkáséletre készülsz, s nem arra, hogy szerzett javaidat feléljed.

— Ilyen javaim nincsenek.

— A jövőről beszélgetünk, de a közönség még a mai Nyilasira kíváncsi. A jövő Nyilasija is, reméljük, még sokáig focista. Mint játékost, legtöbben Albert Flóriánnal hasonlítanak össze, örülsz ennek?

— Nagyon is. A régiek közül Flórit szerettem a legjobban. Felesleges elmondanom, hogy mit tudott Göröcs, Farkas, Mészöly, de Flóri...

— Egy kicsit rá is játszottál, hogy Flórira hasonlíts.

— Gyerekkoromban úgy is hívtak a grundon: Flóri. Van olyan osztálytársam, aki ma is így köszön az utcán: Szevasz, Flóri! Pedig elhiheti, hogy minden tiszteletem mellett ma már jobban örülnék, ha csak Nyilasinak tekintenének.

— A magyar mezőnyben téged tartanak a nagy cselezőnek. A szurkolók úgy tartják, technikás játékos vagy. Ez azt is jelenti, hogy nem sorolnak a „rakkolósok" közé.

— Pedig futok és küzdök mindig. De hát ezt nem egyformán csináljuk. Én mindig focizni próbálok, s nemcsak én, sokan a mai csapatomból, s a válogatottból.

— Kit tartasz a legnagyobb játékosnak?

— Nekem Cruyff a kedvencem. Most nem nagyon látok ilyen játékost. Csak azt ne kérdezze meg, leszek-e Cruyff? S persze, a nagy játékmester, Beckenbauer. Amit ő csinált az egészen fantasztikus.

— Milyen játék az, ami igazán kedvedre való?

— Az olyan mérkőzéseket szeretem, amelyeken nem fognak olyan embertelenül, nem csimpaszkodnak belém, nem durváskodnak. Ilyenkor nyugodtan lefordul az ember, nála a labda, felnéz, cselez, kapura lő, fejel, tehát kimondottan játszik. Néha elvesztem a kedvem, ha a szigorú őrzőm a nyakamnál liheg, s időnként belémrúg. A játékot szeretem.

— A játékhoz hozzátartozik, hogy időnként becsapod őrződet. Régen „majmolásnak" hívták ezt. Milyen érzés, amikor nevetségessé válik a védőd?

— Szándékosan soha nem teszek nevetségessé senkit. Egyetlen labdára sem rajtolok azzal a szándékkal, hogy a következő pillanatban megalázzak valakit. Saját jól felfogott érdekemben sem teszek ilyet. Az ilyesmiből harag lesz a pályán, s a harag rossz tanácsadó. Következnének a durvaságok. Jobb, ha nem csinál ilyet az ember.

— Beszéljünk kellemesebb témáról. Akik az élvonalban sportolnak, különleges életet élnek. Ez az élet sok tekintetben eltér a köznapi ember életétől. Szeretsz például utazni?

— Lehet, ha egyszer felpakolnám a családot, s egy szép külföldi utazást tehetnék, nagyon jól érezném magam. De ezt nem tudom, mindig a csapattal vagyok, s bevallom, hogy a távoli nagy utakat nem nagyon kedvelem. Félek a repüléstől. Sokan vagyunk így, ez egy kicsit megkeseríti az élményeket. Ha sokáig vagyok távol, ingerült leszek, azt hiszem, ilyenkor honvágyam van.

— Tehát Pesten szeretsz lenni?

— Igen, itthon.

— Gond nélkül élsz?

— Igen.

— Jól keresel?

— Nem tudom, mihez viszonyítsam...

— Mondjuk az édesapádhoz.

— Ahhoz képest jól keresek. Nem panaszkodom.

— Mit csinálsz a pénzeddel? Elköltöd, ruházkodsz, félreteszed?

— Vettem egy autót. Haza is adok pénzt, újra bútorozom a lakást.

— A katonaidődet már letöltötted, nyugodtan gondolkozhatsz a pályádról. Meddig akarod csinálni?

— Időpontot nem mondok, felesleges lenne kijelenteni, hogy harmincéves koromig. Sok minden közbejöhet. Amíg lehet, addig futballozok. Azt mindenki jól tudja, hogy innen nem lehet nyugdíjba menni. Amíg nem fütyülnek ki, addig a pályán maradok.

— Hát igen, a közönség... Lényegében értük van az egész.

— Ezt mindnyájan tudjuk. Közönség nélkül, szurkolók nélkül nincs igazi mérkőzés.

— Szeretnek a szurkolók?

— Ha jól játszom, akkor igen, szeretnek. Veregetik a vállamat. Meg rengeteg levelet kapok. Nemcsak a fiataloktól, idősebbek is írnak. Mérkőzések előtt taktikai tanácsokkal látnak el. Sajnos, nem tudok mindegyikre válaszolni. Valahol olvastam, hogy Beckenbauernek titkára van, az válaszolgat a levelekre. Jót nevettem rajta. Néha gorombа leveleket is írnak.

— Milyen viszonyban vagy a Ferencvárossal?

— A Fradit imádom. Amikor még ifista voltam, leutaztam a nagycsapattal vidékre — szurkolni. Megszállottan gyűjtöttem a Fradi-zászlókat. Bárhogy alakul az életem, én mindig fradista maradok.

— Zárjuk le ezt a beszélgetést egy nehéz kérdéssel: Mikor láthatjuk az igazi, erőteljes Nyilasit a pályán?

— A kérdésben benne van, hogy most elégedetlenek velem. Érzem, tudom. De mindent megteszek, hogy a szurkolók, s a vezetők ne csalódjanak bennem. Nem szeretem, ha szapulnak. Kellemesebb a győzelmek után autogramot osztani.

— Szívből kívánom, hogy sikered legyen.

Fénylő csillagok

Borbás dr. – 1975-ben

Labdarúgásunk minden korszaka bővelkedett átlagon felüli képességű játékosokban. Olyanok, akik valóban játékosegyéniségnek számítottak és világviszonylatban is a legkiválóbbak közé tartoztak. Az ilyen játékosokra egyébként földkerekségszerte használták azt a jelzőt is, hogy világklasszis. Nos, ebben a cikkünkben néhány olyan játékosunkat mutatjuk be, akik véleményünk szerint korunk legjobbjai közé tartoztak s nyugodtan elmondhatjuk róluk: világklasszisok voltak. Olyan fénylő csillagok, akik évekig ragyogtak a nemzetközi labdarúgás egén.

A hőskor villámszélsője

Borbás Gáspár az FTC-ben kezdte labdarúgó pályafutását s páréves MAC-tagság után visszatért anyaegyesületébe. A magyar labdarúgás első doktora (városházi tisztviselő volt s jogi diplomát szerzett) a sportág nemzetközi színvonalát elérő, első csatárunk. Jobbösszekötőként kezdte, de hamarosan a balszélre került. Villámgyors elfutásaival, ragyogó labdakezelésével, pompás beadásaival rengeteg bajnoki találkozón és 41 válogatott mérkőzésen keserítette meg a kapusok életét. Gyorsaságára jellemző, hogy atlétaként is kimagaslót nyújtott. Az 1904. évi olimpiáról (amelynek 200 m-es válogatóversenyét megnyerte) csak adminisztrációs okok miatt maradt le.

Már pályafutásának kezdetén félelmetes erejű balszárnyat alkotott Schlosser Imrével. Bár őmaga is gyakran volt eredményes, csatártársai szinte ontották a gólokat mesteri beadásaiból. Vagy okosan hátragurította a labdát összekötőjének, vagy beívelte — esetleg belőtte — Pataki, a középcsatár fejére, illetve lábára.

Ideális testalkatú, 181 cm magas, mindig sportszerűen játszó labdarúgó volt, akit valamennyi hazai és külföldi ellenfele nagyrabecsült. Nevéhez fűződik a magyar válogatott első gólja, amelyet 1903. április 5-én lőtt Csehország válogatottjának. Ekkor még nem Schlosser, hanem Minder volt a balösszekötője, ő szerezte a második gólunkat a 2-1-es mérkőzésen.

Hadifogságból a válogatottba

Az igazság persze az, hogy Pataki Mihály, az FTC egykori, Pityke néven becézett középcsatára a tízes évek elején már jónéhányszor szerepelt a nagyválogatottban. Kivitték a frontra, hadifogságba került, sokáig nem tudtak róla s csak évek múlva tért haza. S miután hazajött, visszakerült a válogatott csatársorának tengelyébe. Összesen 24 alkalommal irányította művészien a legjobb magyar tizenegy csatársorát ez a karcsú, a játék finomságait, szépségeit kedvelő labdarúgó. Könnyed, elegáns, kifinomult mozgása, labdakezelése, sok-sok szép gólja itthon és külföldön egyaránt népszerűvé tette. Tulajdonképpen az ő játékával kezdődött meg az FTC első nagy korszaka, alakult ki a zöld-fehérek első klasszis csapata. Természetesen a többiek — Payer, Bródy, Schlosser, Borbás és társaik — kiemelkedő játéka is hozzájárult a nagycsapat alakulásához.

Pataki Mihály tagja volt az 1912. évi, stockholmi olimpián részt vett és ott vigaszdíjat nyert magyar válogatottnak. Onnan hazatérőben Moszkvában két mérkőzést játszottak a cári Oroszország válogatottjával és 9-0-ra, meg 12-0-ra győztek. Pataki egymaga hatot rúgott a 21-ből!

Visszavonulása után sikerrel működött edzőként s egy időben a szövetségi kapitányi tisztséget is betöltötte.

A labdarúgás géniusza

A tízes években nem volt ritkaság, hogy a bajnokcsapat, sőt a második helyezett is egy bajnoki idényben száznál jóval több góllal terhelte meg az ellenfelek hálóit. Az 1917/18-as évadban például a bajnok, az MTK — 22 mérkőzésen — 147 gólt lőtt. Ebben az évben kezdte bontogatni szárnyait a Vasasból a kék-fehérekhez került s a csatársorban bemutatkozó, akkor 17 éves Orth György. 1917 és 1927 között 30 alkalommal kapott helyet a válogatottban. Hallatlan játékintelligenciáját bizonyítja, hogy jóformán minden poszton klasszisnak bizonyult. 19-szer volt középcsatár, ötször középfedezet, háromszor jobbösszekötő, kétszer jobbfedezet, egyszer balfedezet. Egyesületi csapatában hátvédet is játszott — magas színvonalon.

Zseniális taktikus volt, egy pillanat alatt átlátta az egész pályát s mindig tudta, mi a legjobb megoldás. Nemcsak tökéletesen pontosan lőtt ballal és jobbal, hanem mesterien cselezett is. Remekül fejelt. Zsenialitása önzetlenséggel párosult, ami elsősorban természetesen a támadó játékában nyilvánult meg. Egykori klubtársai, Molnár György, Schaffer és Opata, a válogatottban a felsoroltakon kívül Schlosser egy-egy mérkőzésen szinte on-

Pataki Mihály

Orth György

Lázár Gyula

Szusza Ferenc

tották a gólokat — az ő átadásaiból. Kléber Gábor, a hajdani 23-szoros válogatott, a későbbi neves szakíró, Orth egykori játékostársa írta róla:

„Bennünket, játékostársait is meglepett és lenyűgözött, amint a legbonyolultabb helyzetben szemvillantás alatt kivágta magát — váratlan megoldással."

1925 szeptemberében, Bécsben, az osztrák Tandler olyan kíméletlenül megrúgta, hogy súlyos térdsérülést szenvedett. Később még egy-két alkalommal bekerült a válogatottba, de igazi tudását többé már nem nyerte vissza.

— Orth Gyurihoz hasonló képességű játékost a mai napig nem láttam — mondja róla Opata Zoltán, aki Orth György játékostársa volt. — A labdarúgás géniuszának nevezhetem.

A tanár úr

Szándékosan nem tettük idézőjelbe a három szót, mert Lázár Gyula, a Ferencváros 49-szeres válogatott balfedezete annakidején — 1931 és 1941 között — valóban kiérdemelte művészi játékával a megtisztelő kifejezést. A labdarúgás professzora volt, az a játékos, akitől mindenki tanulhatott. Csodálatos érzékkel segítette a támadásokat és magától értetődő, természetes könnyedséggel oldotta meg a legbonyolultabb, legnehezebb technikai és taktikai feladatokat. Igaz, hogy az emberfogást nem kedvelte, de ha olykor az ellenfél valamelyik csatárát semlegesítenie kellett, ezt a feladatát is el tudta látni. Az átlagon felüli képességek birtokában, némelykor hajlamos volt a kisebb könnyelműsködésre, egészében véve azonban — technikai felkészültsége ellenére — csapatjátékos volt. Nagyszerűen értette, hogyan kell magára vonnia akár 3—4 ellenfelet s aztán hogy lehet közöttük támadásba küldeni, kiugratni, vagy közvetlenül gólhelyzetbe hozni valamelyik, üresen maradt társát.

1931 tavaszán, a 6-2-s Magyarország—Svájc mérkőzésen a havas talajon a mezőny legjobbjának bizonyult. A Nemzeti Sport azt írta róla: „Lázár volt a havasok királya". 1937-ben helyet kapott Közép-Európa válogatottjában (Sassal és Sárosi dr-ral együtt) s az ő remek játéka is hozzásegítette csapatát a Nyugat-Európa fölött aratott 3-1-es győzelemhez.

A legnagyobb lövőcsatár

1939-ben a Megyeri úti edzőpályán játszott az Újpest ifjúsági csapata. A nagyok a füves pályán barátságos mérkőzést vívtak. Cserék és sérülések miatt tíz főre fogyatkozott a lilafehér gárda, mire áthívták a szomszéd pályáról egy 16 éves srácot. Tízperces játék után a nézők nem akartak hinni a szemüknek. A fiatal csatár — ragyogó egyéni alakítás után — 16 méterről bombagólt lőtt.

— Ki ez a gyerek? — kérdezték többen.

— Valami Szusza — felelte valaki.

Ekkor figyeltek fel Szusza Ferencre, akinek a nevét nemsokára nemcsak az országban, hanem külföldön is megismerték. Abszolút kétlábas csatár lévén, mindegy volt neki, hogy jobb- vagy balösszekötőt, vagy éppen középcsatárt játszik-e. Igaz, olyan tanítómester mellett játszhatott, mint Zsengellér, aki akkoriban már Európa legjobb csatárai közé számított.

Szusza mindent tudott, amit egy klassziscsatárnak tudnia kell, de a legjobban a kapuralövéshez értett. Ballal vagy jobbal, futtából vagy kapásból, külsővel vagy telecsűddel úgy lőtt kapura, mint talán egyetlen más magyar csatár sem. Szerette a kapáslövéseket, amelyektől viszont irtóztak a kapusok. Érdekes, hogy száz meg száz bajnoki gól szerzője egyetlen egy bajnokságban sem tudott a góllövő lista élén végezni.

Még valamit. Szédületes technikája ellenére mindig végtelenül egyszerűen, felesleges cicoma nélkül játszott. Az Egresivel alkotott újpesti jobbszárny „beltagjaként" nemcsak szélsőjét szöktette sűrűn mesteri labdákkal, hanem a csatársor bal oldali tagjait is. Persze gyakran visszakapta a labdát s olyankor — 18—20 méterről is — már zúdult a bomba az ellenfél kapujára.

Szusza a magánéletében is szerény, udvarias, csöndes ember volt és az ma is.

A fekete párduc

Grosics Gyula 1947 és 1962 között 86 alkalommal őrizte a magyar válogatott hálóját. Válogatottságai számával bizonyára olyan kapus-csúcsot tart, amelyet aligha javít meg bárki is a következő évtizedekben.

Grosics Gyula

Tagja volt az 1952. évi helsinki olimpián aranyérmet nyert csapatnak és az 1954-es VB-n ezüstérmet szerzett együttesnek. Részt vett az 1958. és 1962. évi világbajnokságon is.

A dorogi származású Grosics a valaha élt magyar kapusok egyik legjobbja volt. Nemcsak a kapujában és a kapu előterében volt korlátlan úr, hanem az egész büntetőterületen, sőt azon túl is. Együtt élt a játékkal, annak minden mozzanatával, nagyszerű érzékkel irányította a védelem munkáját. Szükség esetén kapujából messze kifutva mentett, lábbal vagy fejjel (ebben kicsit hasonlított régi nagy elődjére, Szabó Antalra). Sok szakíró úgy emlegette, mint a magyar aranycsapat negyedik hátvédjét.

Éveken át joggal tartották a világ legjobb kapusának. Ruganyosságához, pompás reflexeihez átlagon felüli koncentráló-készség és bátorság járult. Már dorogi játékos korában feltűnt remek védéseivel, később a MATEOSZ-ban, a Teherfuvarban, a Bp. Honvédban, majd a Tatabányai Bányászban irányította hosszú időn át a védelmet. Szeretett fekete trikóban védeni, talán ezért kapta a külföldi újságíróktól a fekete párduc elnevezést. Csodálatos játékospályafutás áll mögötte. Utoljára 36 éves korában szerepelt a válogatottban.

A százszoros válogatott

Ezidáig még egyetlen magyar labdarúgónak sem sikerült az, ami Bozsik Józsefnek. A hajdan oly népszerű „Cucu" 1947 és 1962 között száz alkalommal játszott címeres mezben. Tagja volt az 1952-ben, Helsinkiben olimpiai aranyérmes magyar válogatottnak, az 1954-es világbajnokságon ezüstérmet nyert csapatnak. Bozsik József ma az MLSZ-ben tevékenykedik:

— *Közös szobánk van Baróti Lajossal* — mondta. — *Sok mindent megbeszélünk, megvitatunk, segítjük egymás munkáját. Rendszeresen járok edzésekre, mérkőzésekre, tapasztalataim egyre kedvezőbbek.*

Játékos korában tökéletes technikai képzettségéről, taktikai érettségéről, irányító készségéről, pontos labdatovábbításairól volt híres. Védekezett, támadott és gólokat rúgott. Mozgása nem látszott gyorsnak, mégis a pálya minden részén feltűnt, lehetetlen helyzetekben is azonnal feltalálta magát.

— *A ma labdarúgása egyre többet követel művelőitől* — vallja. — *Elengedhetetlen a magas fokú fizikai és erőállapot, a technikai elemeket is sok és gyors mozgás közben kell elsajátítani, és meg kell tanulni célszerűen alkalmazni. A magyar játékosok az utóbbi időben sokat fejlődtek gyorsaság és állóképesség dolgában, de taktikailag és technikailag még rengeteg a pótolni való.*

Bozsik József sok emlékezetes mérkőzése közül a legmaradandóbb élményt az „Évszázad mérkőzésén" mutatott játékával nyújtotta. Londonban, 1953 november 25-én egyszerűen felülmúlhatatlannak bizonyult.

— *Engem elsősorban a jelen problémái érdekelnek* — így Bozsik. — *Tapasztalatomat a mai labdarúgóknak akarom átadni.*

Az aranylabdás „Császár"

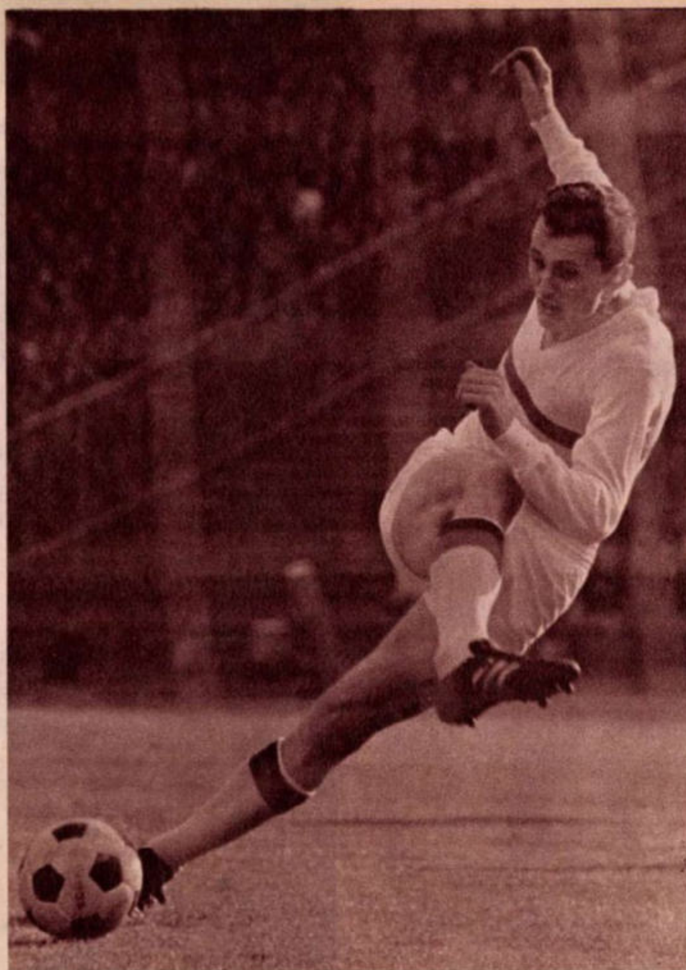
Albert Flórián, a Ferencváros csatára hetvenötször szerepelt a magyar válogatottban, a hatvanas évek legkiemelkedőbb játékosegyéniségeként. Eddig az egyedüli magyar labdarúgó, aki azzal dicsekedhet, hogy elnyerte a France Football által kiírt Aranylabda díjat. Nagy fölénnyel lett 1967-ben Európa legjobb labdarúgója.

Nagyszerű mérkőzéseinek se szeri, se száma, nehéz kiválasztani a legemlékezetesebbet. Albert azonban nagyon határozottan állítja, az 1966-os VB-n, a Brazíliával vívott találkozóra emlékszik vissza legszívesebben.

— *Előzőleg kikaptunk a portugáloktól* — meséli. — *A brazilok pedig legyőzték a bulgárokat. Nekünk mindenképpen győznünk kellett, mert nem akartunk búcsút venni Angliától. Jól éreztem magam a mérkőzés napján, felkészülten vártam a csatát. A többiek is elszántnak látszottak. Baróti Lajos arra kért a mérkőzés előtt, hogy hát-*

Bozsik József

Albert Flórián

Mészöly Kálmán

Pintér Sándor

rább húzódva játsszak, amolyan irányító szerepkörben. Tudtam, hogy a brazilok a középpályán nem fognak szorosan embert, éreztem, ez nekem kedvez. Bene Feri gólja mindnyájunkat fellelkesített, egyre jobban játékba lendültünk. Második gólunkat sohasem fogom elfelejteni. Ennél egyszerűbbet, és mégis tökéletesebbet tervezni sem lehetett volna. Gelei kidobta a labdát Mátrainak, Sanyi felnézett és hozzám továbbította. Körülbelül a kezdőkörnél helyezkedtem. A brazilok közül hárman rohantak felém: Lima, Altair és Bellini. Kibújtam közöttük, és egyből indítottam a jobbszélen nagy lendülettel futó Benét. Feri végigszáguldta a pályát, éles beadását Farkas vágta a hálóba. Ezt a gólt nem lehet elfeledni.

Albert Flórián, a ferencvárosi szurkolók „Császára" 1974-ben hagyta abba a labdarúgást. A ZTE ellen játszotta utolsó bajnoki mérkőzését, és amikor köszöntötték őt, a meghatottságtól könnybe lábadt szemmel fogadta a jókívánságokat.

A Császár sírva köszönt el.

A szőke szikla

Nagyszerű képességű labdarúgó volt Mészöly Kálmán, a Vasas hatvanegyszeres válogatott középhátvédje. Helyezkedési érzéke, remek, rendszerint látványos közbelépései, megelőző szerelései élményt nyújtottak a labdarúgás kedvelőinek. Fejjátéka pedig egyenesen páratlan volt, Európa szerte híresek voltak védekező és támadó fejesei.

Tudását mindenki elismerte, többször játszott UEFA és a FIFA által összeállított válogatottakban is. Ha a válogatott csapat érdeke úgy kívánta, jól működött jobb oldali középpályásként, az angliai VB-n is ilyen szerepkört bízott rá a szövetségi kapitány.

— *Olyan élményeket kaptam a labdarúgástól, amit soha sem fogok elfelejteni* — mondta Mészöly, aki jelenleg a Békéscsabai Előre Spartacus NB I-es csapatának vezetőedzője. — *Csak annyit mondhatok, hogy aki tehetséget és kitartást érez magában, az csinálja ezt a nagyszerű sportot, mert megéri.*

Klasszissá vált

Alicantéban mondta valaki, a Spanyolország—Magyarország találkozó után Pintérről:

— *Ez a fiú két év alatt rengeteget fejlődött. Azelőtt is nagyra becsültem hallatlanul szorgalmas játékáért, de ma már nem túlzok, ha azt mondom, igazi nemzetközi klasszis lett belőle. A világ bármelyik csapatában megállná a helyét.*

Mindnyájan hajlamosak vagyunk egy kicsit a korai ítélkezésre. Így történhetett, hogy Pintér Sándorról azt tartotta a fáma, bejátszsza a pályát, mindenhol ott van, de hiányoznak igazi labdarúgó erényei.

Szinte észrevétlenül fejlődött közben, lett egyre színesebb, sokrétűbb a játéka, és valóban egy kicsit minket is meglepett a nemzetközi elismerés.

Pintér aztán 1977-ben bizonyította a megállapítás jogosságát. A magyar válogatott világbajnoki selejtezőin olyan játékot nyújtott, amivel egyszeriben minden idők legjobbjai közé küzdötte fel magát. A Népstadionban vívott, szovjetekkel szembeni mérkőzésen magával ragadta társait, kiváló játékára a leghangzatosabb jelző is szerénynek tűnhet.

— *Argentínára készülünk, ott is bizonyítani akarjuk, hogy jó úton járunk* — mondta. — *Egy játékos csak világbajnoki jó szerepléssel hívhatja fel magára igazán a figyelmet.*

Fénylő csillagok

A NÉPSTADION NAGY PILLANATAI

● Nemsokára harminc éve, hogy 1948. július 13-án az első kapavágást elvégezték a Népstadion mai helyén. 1949-ben a Magyarországon rendezett VIT résztvevői hordták a humuszt, a termőföldet, így segítettek magyar barátaiknak, s így segítették elő, hogy 1953. augusztus 20-án sor kerülhessen az egész napos megnyitóünnepségre az impozáns létesítményben. Reggel kilenc órától sötétedésig tartott a műsor, díszvendégek között képviseltette magát Avery Brundage, a NOB legendás hírű elnöke is. A megnyitó fénypontja természetesen a labdarúgás volt, a Szpartak Moszkva csapata mérte össze erejét a félelmetesen játszó Bp. Honvéddal.

Meglepte a kispesti fiúkat a szovjet együttes, Szedov góljával vezetett is az első félidőben. Bozsik a második játékrészben meguntа a csatárok tehetetlenségét, előre tört, egyenlített, majd pár perc múlva a vezetést is megszerezte. Szimonyan erejéből még tellett az egyenlítésre, de Kocsis fejesgólja után eldőlt a mérkőzés, nyert a Bp. Honvéd. Puskás és Nyikita Szimonyan, aki nemrégiben mint szövetségi kapitány járt nálunk, szoros kézfogással pecsételte meg a barátságot a rendkívül sportszerű mérkőzés végén.

Megkezdte felbecsülhetetlen értékű tevékenységét tehát a Népstadion, és már ebben az évben egy rendkívül érdekes válogatott mérkőzésre került gyepszőnyegén sor.

Becsapjuk az angolokat?

A magyar válogatott az „Évszázad mérkőzésére", az angol válogatott ellen készül. A felkészülés utolsó állomása a Népstadion, a vetélytárs Svédország legjobb tizenegye. Úgy kezdődik a találkozó, hogy Puskás kihagy egy tizenegyest, aztán Källgren megszerzi a vezetést a svédeknek. Palotás egyenlít, majd Czibor előnyhöz juttatja a magyar csapatot, később a kis Hamrin állítja be a végeredményt: 2:2. Sebes Gusztáv a svédeket dicséri. Mándi Gyula szövetségi edző ezt mondja: „Sokat tanultunk a svéd labdarúgóktól..." November 25-én a Wembley-ben aztán megmutatjuk, hogy tőlünk tanulhat a világ.

Pár hónap múlva, de már 1954-ben 92 ezer néző előtt kerül sor az angolok elleni visszavágóra, ahol a magyar válogatott egészen magas színvonalú játékot mutat, a 7:1-es győzelem önmagáért beszél. A magyar játékosok a Népstadion közönségét dicsérik, Walter Winterbottom, az angolok szövetségi kapitánya a magyar játékosokat: *„A magyarok csatárjátékára egész egyszerűen nincs ellenszer".*

Ebben az évben elveszítjük a világbajnoki döntőt, a magyar játékosokat az éjszaka leple alatt kell hazacsempészni a tatai edzőtáborban rendezett vacsoráról, de szeptember 19-én már mégis 93 ezer néző buzdítja a magyar válogatottat Romániával szemben. A csapat 5:1-re győz, a vélemények mégis kritikát hordoznak: *„A VB után kiengedtek a fiúk, nem játszottak úgy, ahogyan tudnak".* A közönségnek ennek ellenére tetszett a játék.

Százezer ember a lelátókon

1955. május 29-én Skócia válogatottjával játszik a legjobb tizenegy. A Népstadion történetében először írják le az újságírók tudósításaik elejére: 100 000 néző. A skótok is vicces természetűek, Smith elfut, gólt lő, de a második félidőben ismét ellenállhatatlan a magyar gárda, Hidegkúti, Kocsis, majd Fenyvesi Máté lő gólt. Szeptemberben a Szovjetunió válogatottja ér el döntetlent 103 ezer néző előtt, majd következik a századik osztrák—magyar. Az időpont: 1955. október 16. és 104 ezer ember buzdítja kedvenceit. A fiúk meghálálják a buzdítást, a csatársorból mindenki kiveszi a részét a góllövésből, Czibor szerez kettőt: a vége 6:1.

Martin Maier osztrák riporter: *„A magyar csapat mesésen játszott".*

Rosszul kezdődik az 1956-os év, döntetlent ér el a válogatott a jugoszlávokkal szemben, majd a Népstadionban szenved vereséget a csehektől. Aztán július 15-én következik Lengyelország, az érdeklődés is megcsappant. Itt viszont ismét brillírozik a csapat,

Építik a Népstadiont

Két emlék: Bene kapáslövése a svédek kapujára és Nyilasi, Pusztai, Kereki rohama a szovjet kapu felé

Kocsis (2), Szusza és Machos góljaival 4:1-re győzünk.

Machos mesterhármasa

Az újjászervezett magyar válogatott 1957. június 23-án világbajnoki selejtezőt vív a bolgárokkal és 4:1-re győzi le ellenfelét, ezzel megnyílik az út Svédország felé.

Egy vélemény: *„Válogatott csapatunk még nem olyan egységes és szilárd, mint a régi, de azzá lehet".*

Machos mesterhármast ér el, mégpedig mindegyik gólját másképpen. Az elsőt futtából lövi a tizenhatoson belülről, a másodikat kapásból, a harmadikat szabadrúgásból. A negyedik gólt Bozsik szerzi.

1958. április 20-án ismét százezer szurkoló foglal helyet a Népstadion betonkaréján. Baróti Lajos válogatottja a jugoszlávokkal szembeni összecsapást a svédországi VB közvetlen felkészülésének tekinti. Sándor és Vasas góljaival győzünk, a korabeli vélemény: *„Biztató a játék, de sok hiba fedezhető még fel, amelyek kiküszöbölése a szakvezetők feladata".* Nos, nem sikerült, hiszen a VB-n a walesiektől vereséget szenvedtünk, nem jutott a csapat a legjobb nyolc közé.

Albert slalomfutása

Óriási érdeklődés előzte meg 1959. november 8-án az NSZK-val esedékes találkozót. A lapok fokozták a várakozást, mert az összecsapásnak amolyan visszavágó jelleget tulajdonítottak. Az Uwe Seelerrel felálló nyugatnémet válogatott kitűnő összhangban működött, de nem bírt a jó napot kifogó magyar tizenegyel. Tichy (2), Albert és Sándor lőtte góljainkat, a végeredmény 4:3 lett a javunkra, a 90 ezer néző tombolva ünnepelte a játékosokat, közöttük a pompás gólt elérő Albertet, aki négy védőt is kicselezve talált az ellenfél kapujába. Sepp Herberger diplomatikusan nyilatkozott: *„Ilyen erős magyar válogatott ellen még sohasem játszottunk..."*

Hat válogatott találkozót vívott a magyar csapat 1960-ban, ebből ötöt a Népstadionban. Talán a legérdekesebbnek a május 22-i angolokkal szembeni bizonyult, 2:0-ra győzött a magyar csapat, Albert ismét remekelt, mindkét gólt ő szerezte, az egyiket úgy, hogy ismét három védőt kicselezett. Albert Flórián a mérkőzés végén szerényen nyilatkozott: *„Nagyon nehéz volt Swan ellen játszani..."* Egy megjegyzés: mi lett volna, ha könnyű lett volna...

VB-selejtezők

1961 a VB-selejtezők éve volt, a magyar válogatott az NDK-val és Hollandiával játszott egy csoportban, április 16-án került sor az NDK elleni találkozóra, ahol biztos győzelmet arattunk, Albert és Göröcs góljaival. Csapatunk különben az idegenben vívott találkozókat is megnyerte, biztosan jutott el Chilébe, ahol — emlékezhetünk — a csehektől szenvedett balszerencsés vereséget a legjobb nyolc között.

Egy év múlva, november hetedikén Wales az ellenfél a Népstadionban, mégpedig az akkor induló Nemzetek Európa Kupájában: az eredmény Albert, Tichy és Sándor góljaival 3:1. Visszavágtunk az 1958-as, svédországi vereségért, az akkori gólszerzők, Medwin és Allchurch szomorúan ballagtak az öltözőbe. Baróti Lajos: *„Végre úgy játszott a csapat, ahogyan régen várom..."*

A Nemzetek Európa Kupája mérkőzéssorozat még 1963-ban is folytatódik, sőt 1964-ben ér véget. A következő ellenfél az NDK válogatottja, idegenben győzünk. A Népstadionban 1963. november 3-án játszszuk a visszavágót. Óriási meglepetést szereznek az NDK-sok, az eredmény 3:3, és Botár Zoltán, a magyar csapat orvosa ezt mondja: *„Hihetetlen, hogy mennyit tudnak futni a német játékosok".*

1964 is az NEK éve, a franciákkal játszunk a legjobb négy közé jutásért. Párizsban 3:1-re nyer a csapat, a Budapestre érkező franciák mégis meglepően derűlátók. Az argentin származású, Olaszországban játszó francia center például azt nyilatkozza, hogy 4:2-re győznek és továbbjutnak. Május 23-án a magyar válogatott 80 ezer néző előtt minden kétséget eloszlat. Sipos és Bene góljaival 2:1-re győz, ezzel megszerzi a jogot a spanyolországi négyes döntőben való indulásra, ahol a harmadik helyen végez.

1965 ismét a VB-selejtezők időszaka, a magyar csapat az osztrákokat 3:0-ra, az NDK-sokat 3:2-re veri a Népstadionban. A VB is jól sikerült, Angliában sokáig beszélnek a brazilokkal vívott győztes találkozóról.

EB-mérkőzések

Később 1966-ban és 1967-ben ismét EB-találkozókat vív a magyar csapat a Népstadionban. A Surbierrel és Keizerrel felálló hollandokat például 2:1-re győzzük le. Mészöly 11-esből szerzi első gólunkat, majd Farkas szemfüles gólt ér el, Surbier állítja be a végeredményt. A csoportból meggyőző fölénnyel jutunk tovább, a dánokat például egy „hatossal" küldjük haza. Következik Szovjetunió válogatottja.

Május 4-én, 1968-ban fogadjuk a szovjet válogatottat és a Népstadionban legyőzzük őket. Farkas és Göröcs a gólszerző, Valcareggi, az olaszok szövetségi kapitánya mondja: *„Biztos továbbjutó a magyar csapat".* Sajnos, nem lett igaza az olasz szakembernek, mert a szovjetek 3:0-ra győznek Moszkvában a sokat bizonytalankodó magyar csapat ellen.

Jól indult a szomorú emlékű 1969-es esztendő, hiszen az év első találkozóján a Népstadionban kétgólos vereséget mért a magyar csapat a VB-selejtezők egyik ellenfelére, a csehszlovák tizenegyre. Dunai II és Albert a gólszerző, és akkor bizony még nem gondoltunk volna arra, hogy ez az év Marseillenél ér véget.

Hoffer József a szövetségi kapitány 1970-ben, és a magyar gárda bemutatkozása jól sikerül Jugoszláviában, döntetlen eredményt ér el, ezért aztán érthető, hogy a lengyelekkel szembeni hazai bemutatkozás sem közömbös. Lengyelország válogatottját 2:0-ra győzi le a magyar csapat a Népstadionban.

1971-ben is játszik két bravúros mérkőzést a magyar válogatott, először 2:0-ra legyőzi a bolgárokat, majd Párizsban is sikerül diadalmaskodni, megnyílt az út az EB nyolcas döntője felé, ahol három mérkőzést kell lejátszani, mire jobbnak bizonyulunk a románoknál.

1972 az EB döntő éve, itt negyedik helyet érünk el, az olimpián Lengyelország mögött a másodikak leszünk, közben már VB-selejtezőket is játszunk. De egy emlékezetes barátságos találkozó a Népstadionból, az ellenfél a Müllerrel, Beckenbauerrel, Breitnerrel, Hoenessel felálló NSZK válogatott és a vereség ellenére sem vallott a magyar csapat szégyent.

Búcsú a VB-től

1973. június 13-án került sor a sorsdöntő VB-selejtezőre, a vetélytárs Svédország válogatottja. Kozma, Zámbó és Vidáts góljára, Kindwall, Sandberg és Edström válaszol, a nyurga Edström fejesgólja különösen érzékenyen érint bennünket, mert ez a kiesésünket jelenti.

1974-ben nem játszott a magyar válogatott a Népstadionban, 1975-ben legyőzzük az osztrákokat EB-mérkőzésen, de ez sem segít, mert a walesiektől a Népstadionban is kikaptunk.

Az ötszázadik

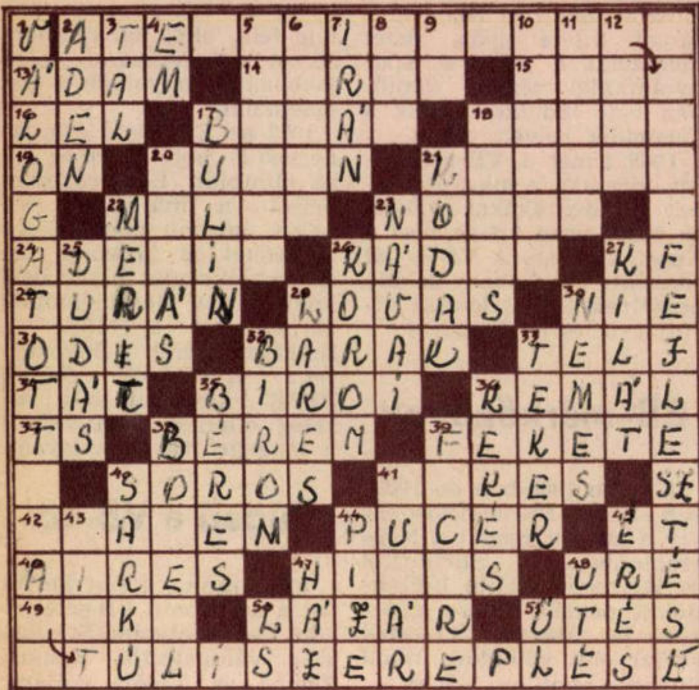
Ismét az osztrákokkal találkozunk 1976-ban, a magyar válogatott ötszázadik mérkőzésén. A játékosok a mezükön viselik az ötszázas számot, Bozsik József, a legendás hírű fedezet végzi el a kezdőrúgást, és Magyar és Váradi góljaival biztosan győzünk.

1977 három VB-selejtezője egészen közeli, de annál emlékezetesebb. Először a szovjet válogatottat győztük le a Népstadionban, majd a görögökkel szemben szereztük meg a jogot a bolíviaiakkal való összecsapásra.

* *

Mennyi kellemes emlék, felejthetetlen pillanat részese lehetett a szurkoló, aki rendszeresen megváltotta jegyét a Népstadionba. Most csak néhányat említettünk, de a folytatás következik...

FOCIKAVALKÁD

VÍZSZINTES: 2. A nyíl irányában folytatva: egyesületi edzőink egyik fontos feladata a játékosok képzésében (az utolsó zárt kockába kettősbetű). 13. Az Újpest válogatott játékosa volt. 14. Neves finn népmesekutató, a helsinki egyetem tanára volt (1867—1925). ék. fel. 15. A madarak királya, névelővel. 16. Talál. 17. A Bp. Honvéd válogatott játékosa volt. 18. A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság minden pénteken rendezi. 19. Helyrag. 20. Az FTC csatára volt. 21. Fekvőalkalmatosság. 22. Festő, németül. 23. A csehszlovák válogatott hátvédje volt. 24. Hajdani híres dél-amerikai labdarúgó. 26. A debreceni vasutasok egykori, kiváló fedezete. 27. Hajdani, válogatott szolnoki csatár névjele. 28. Salgótarjánban, majd a Hungáriában játszó fedezet. 29. Nyeregben ül. 30. Sohasem, Breitner nyelvén. 31. Hajdani, világbajnok asztaliteniszezőnk (ford.). 32. A Tokod egykori, NB I-es kapusa. 33. Ereje ...ében = a legjobb időszakában. 34. Komárom megyei helység. 35. Játékvezetői. 36. Vezető török államférfi volt. 37. Régen így írták a cs betűt. 38. Fizetésem. 39. Az Újpest hajdani hátvédjének, és az Ú. Dózsa mai csatárának neve. 40. Ügyeletes, soron következő. 41. A Kispest egyszeres válogatott csatára volt. 42. Egyiptomi válogatott játékos, az 1924-es párizsi olimpián játszott ellenünk. 44. Meztelen, ritkábban használt szóval. 45. Lapfajta. 46. Buenos ..... 47. A Hungária (a mai MTK-VM) hajdani válogatott csatára. 48. Űr tulajdona. 49. ...orn. = híres, modern cseh szobrászművész. 50. A Ferencváros hajdani válogatott balfedezete. 51. Ökölvívásban gyakran látható.

FÜGGŐLEGES: 1. A nyíl irányában folytatva: a hazai szurkolók százezrei szeretettel kísérik figyelemmel. 3. Vörös-tengeri kikötő. 3. Edény. 4. Kiejtett mássalhangzó. 5. Egykori magyar játékos, később ismert edző. 6. Régi magyar közjogi méltóság. 7. Fővárosa Teherán. 8. Tinta angolul, ford. 9. Latin kettősmagánhangzó. 10. A litván SZSZK egyik városa (s = sz). 11. Égtáj. 12. Pápa kevert betűi. 17. Házi .... = ifjak családi összejövetelén. 18. A Budai 11 és az Újpest egykori kapusa. 20. A Gamma és az Újpest hátvédje volt. 21. Híres fényképezőgép-márka. 22. Levestálból nagykanállal kiszed. 23. A debreceni Bocskai Kecskemétről odaszármazott csatára volt. 25. A Hungária nagy képességű balfedezete volt. 26. A Szolnoki MÁV kitűnő csatára a negyvenes évek elején. 27. Szemmel érzékel az ablakon keresztül. 29. A régi rómaiak háziistenei. 30. A Kispest egykori (egyszeres) válogatott középcsatára, a görögök elleni VB-selejtezőn játszott. 32. Jó erőben vagyok = ... az iramot. 33. Csavar. 35. A Kispest csatára (és a Csepel) csatára volt. 36. Hazánk legmagasabb hegye (ék. csere). 38. VIII. Henrik egyik felesége (Anna). 39. A BTC válogatott kapusa volt (c = cz). 40. A magas ... cipőt a nők kedvelik. 41. A BVSC csatára volt. 43. Az 1958-as VB-t nyert brazil válogatott jobbfedezete (az utolsó két betű felcserélve). 44. Pénze — tájszólásban. 45. Folyamat (például a gyümölcsé a Nap hatására). 47. Épület. 48. Az Ú. Dózsa elődje (ék. fel.). 50. Luxemburgi és svéd autók jelzése. 51. Helyet foglal.

A REJTVÉNYEK MEGFEJTÉSEIT A KÉPES SPORT KARÁCSONYI SZÁMÁBAN KÖZÖLJÜK.

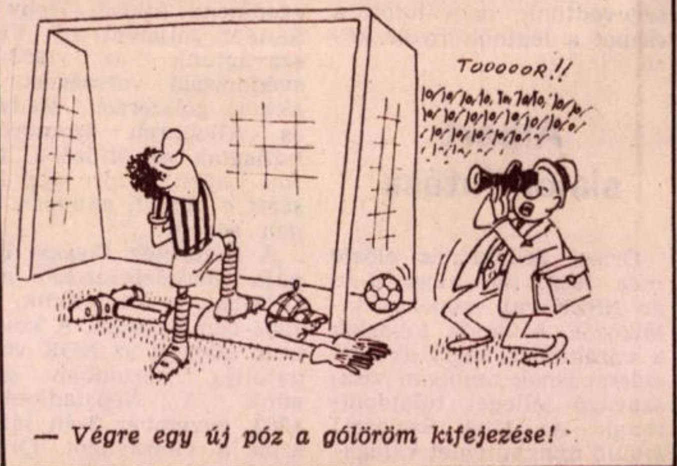

— Magának persze tudnia kellene, hogy a szabadrúgás valami egészen mást jelent

— Esti mérkőzésen többé nem szabad beállítanunk a kapuba. Most derül ki, hogy holdkóros

— Engem senki sem szeret, doki. Ha gólt lövök, akkor sem csókolnak meg

— Végre egy új póz a gólöröm kifejezése!

KI EZ?

Minden igényt kielégítenek a

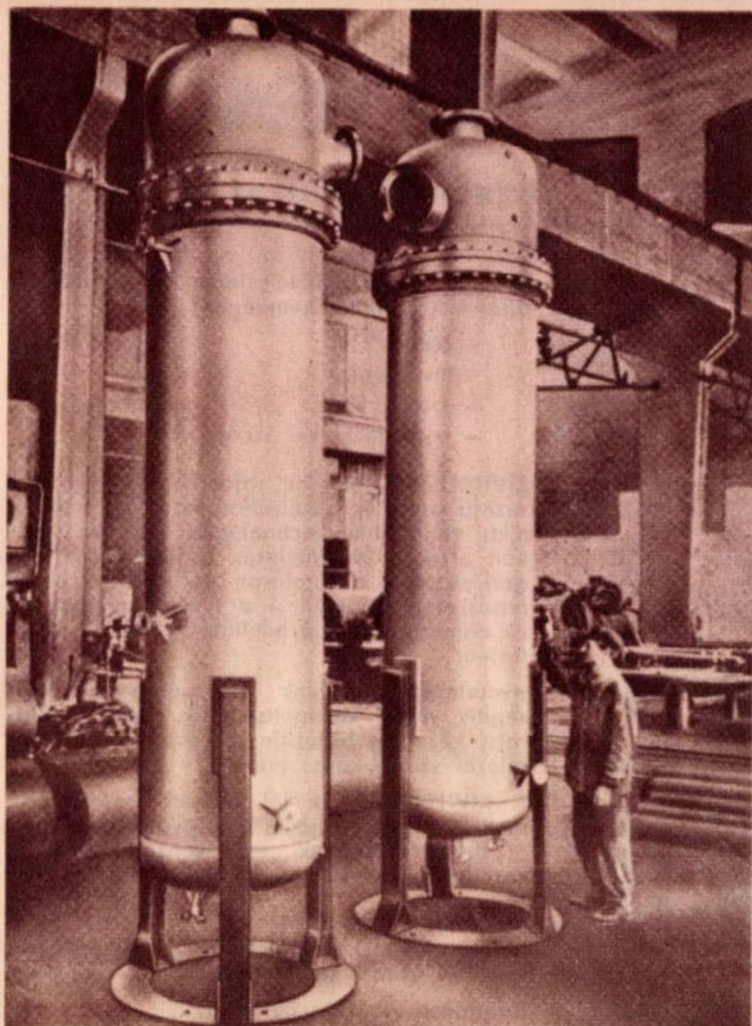
KÉZISZERSZÁMGYÁR

korszerű és keresett termékei!

KÉZISZERSZÁMGYÁR

Budapest XIII., Hun utca 4/b
Telefon: 408-170
Sürgönycím: KÉZISZERSZÁMGYÁR Telexszám: 22-5386

Álló elrendezésű, úszófejes hőcserélő 325 m^2 fűtőfelülettel, ötvözött acélból. Uzemnyomás a köpenyben: 18 kp/cm^2.

Általános iskola 8. osztályát végző fiúk figyelem!

Szeretettel vár benneteket a

LÁNG GÉPGYÁR

— gépiforgácsoló
— szerkezetlakatos
— gépszerelő-lakatos
— hegesztő
— villanyszerelő
— öntő
— mintakészítő szakmunkástanulónak

A vállalat kedvezményes étkezést (napi 1 Ft), munkaruhát, társadalmi ösztöndíjat (szakmától függően havi 250—500 Ft) biztosít. Vállalatunknál a sportolási és művelődési, kulturális lehetőség, valamint a szakmai továbbfejlődés biztosított. A választott szakmát a jelentkezési lapon kell feltüntetni.

Jelentkezni lehet:

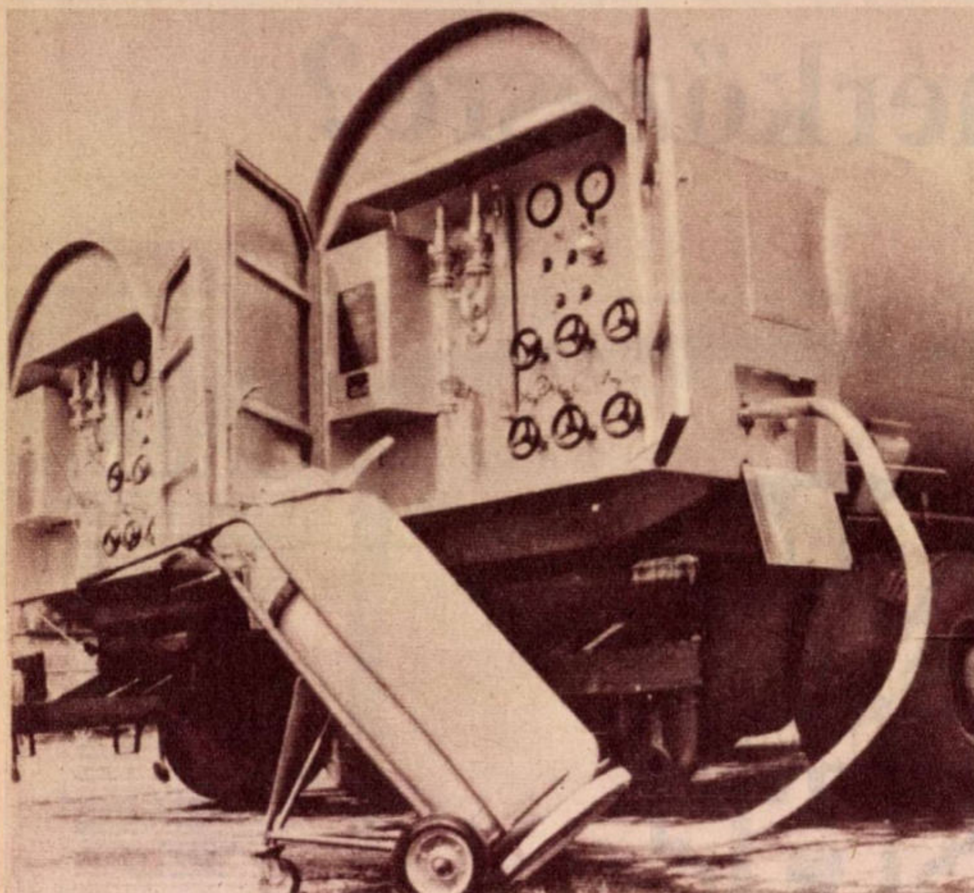
Láng Gépgyár

Bp. XIII., Váci út 152—156.
Személyzeti és Oktatási Főosztályán
és
Láng Gépgyár Dombóvári Gyáregység Személyzeti Osztályán.

OXIGÉN ÉS DISSOUSGÁZGYÁR VÁLLALAT

Cseppfolyós oxigént szállító tartálykocsi

szállítható mennyiség: 5000 liter

tartály súlya üresen: 3500 kp

tartály súlya töltve: 9200 kp

gépjármű összsúlya: 16 000 kp

gépjármű típusa: SKODA 706

motorteljesítmény: 210 LE

első tengely terhelés: 6000 kp

hátsó tengely terhelés: 10 000 kp

224933 odv. bp h.
tisztelt fogyasztooink!
ez eevben megkezdjuek a cseepfolyoos oxigeen termeleeseet ees szállítaasaat. a cseppfolyoos oxigeen eloeaallíteasa uj technoloogia ees uj szaalitaasi mood bevezeteeseet jelenti. a cseppfolyoos oxigeen aatveetele ees alkalmazaasa gazdasaagos. felhasznaalaasaavál kápcsolatban keeszseeggel adunk felvilaagositaast.
oxigeen ees dissousgaazgyaar vaallalat
budapest 4., vaaci ut 117.

A CSEPPFOLYÓS OXIGÉN ELŐNYEI

csökkennek a szállítási költségek,
elmarad a palackok rakodása,
javulnak a tárolási feltételek,
növekszik a termelés és a fogyasztás biztonsága.
Az előnyök közvetlenül a fogyasztónál is jelentkeznek.
A tartálykocsiban szállított 5000 liter cseppfolyós oxigénből elpárologtatás után 4000 Nm^3 gáz halmazállapotú oxigén lesz. Ez a mennyiség 800 darab hagyományos acélpalackba tölthető (egy 40 literes palackban 125 kp/cm^2 nyomáson 5 m^3 gáz van).

A CSEPPFOLYÓS OXIGÉN ÁTVÉTELE GAZDASÁGOS!

OXIGÉN ÉS DISSOUSGÁZGYÁR VÁLLALAT
Budapest IX., Váci út 117. sz.
Levélcím: 1325 Budapest, Pf.: 80.
Telefon: 292-960. Telex: 22-4933

szilveszter

VOLÁN

TOURIST
HOTEL
ESZTERGOM

BUNGALOW
Balatonfenyves VOLÁN TOURIST

TOURIST

az alábbi szolgáltatásokkal áll rendelkezésükre:

TÁRSASUTAZÁSOK
Kül- és belföldi programok

Utazási irodáink:

Bp. V., Október 6. u. 13. tel.: 123-410
Bp. III., Harrer Pál u. 18. tel.: 884-302, 884-303
Bp. VI., Lenin krt. 96. tel.: 314-902, 329-393
Bp. IX., Üllői út 21 tel.: 180-574
Bp. XIII., Bulcsú u. 23/b. tel.: 298-226
Bp. V., Bajcsy-Zs. út 16. tel.: 172-150
Miskolc, Zsolcai kapu 18. tel.: 33-572

RENT-A-CAR

(személygépkocsi-kölcsönzés)

Részletes felvilágosítás és megrendelés:
Bp. IX., Vaskapu u. 16—18. tel.: 142-819, 141-899
Bp. V., Belgrád rkp. 8. tel.: 181-181
Ferihegyi repülőtér tel.: 342-540

TAXI

Fuvarvállalás:

Telefon: 666-666 éjjel-nappal
Telefon: 117-457 naponta 7 h-tól 21 h-ig
Ferihegyi repülőtér
Telefon: 342-540 naponta 8 h-tól 22 h-ig

AUTÓMENTŐ SEGÉLYSZOLGÁLAT

Részletes felvilágosítás és megrendelés 7 h-tól 21 h-ig.
Budapest IX., Vaskapu u. 16. tel.: 142-819
Budapest V., Belgrád rkp. 8. tel.: 181-181
21 óra után 666-666 telefonon.

KÖZPONTI JAVÍTÓÜZEM

Személygépkocsik felkészítése időszakos műszaki vizsgára.
Állami Biztosító által felvett karambolos javítások, valamint egyéb sérülések javítása.
Műszaki telep: Bp. XIV., Lengyel u. 15. tel.: 633-035

VOLÁN HOTEL ESZTERGOM

Szobafoglalás
Esztergom, József Attila tér 2.
Tel.: Esztergom 271.

BUNGALOW-PARK
BALATONFENYVES

Szobafoglalás:
Balatonfenyves, Bungalow-Park,
Hámán Kató u. 12., tel.: 129.
valamint utazási irodáinkban.

FIZETŐ VENDÉGLÁTÓ-SZOLGÁLAT

Szolgálat:
Budapest V., Belgrád rkp. 6.,
tel.: 182-493, 181-258.

RENDEZVÉNYSZOLGÁLAT

Felvilágosítás:
Budapest IX., Köztelek u. 4/b.,
telefon: 180-113.

Üzemi dolgozókat – mellékfoglalkozásban és nyugdíjasokat alkalmaz

LAKÁSOKBAN VÉGZENDŐ JAVÍTÁSI
ÉS SZERELÉSI MUNKÁKRA

víz- és gázszerelő szakmunkásokat

A JAVSZER GYORSJAVÍTÓ SZOLGÁLATA

FELVILÁGOSÍTÁS, FELVÉTEL:

FŐVÁROSI JAVÍTÓ-SZERELŐ VÁLLALAT

GYORSJAVÍTÓ SZOLGÁLAT

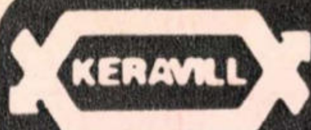
BP. V., MAGYAR U. 5. TELEFON: 173-090, 173-465

csokoládé, vanília, citrom, karamell ízekben

Anyu, én is ezt szeretem!

KERAVILL

Ára: 10,— Ft

BECKENBAUER

BLOHIN

ALBERT

CRUYFF

KEEGAN

FOCI VILÁG '78

